

هشدار امام!

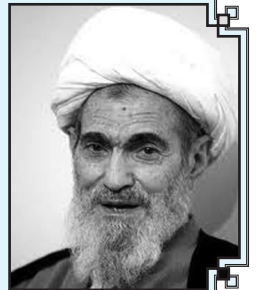
«...دعواهای ما دعوایی نیست که برای خدا باشد
... همه ما از گوشمان بیرون کنیم که دعوی ما برای
خدا است ما برای مصالح اسلامی دعا می کنیم...
دعوی من و شما و همه کسانی که دعا می کنند همه
برای خودشان است...»

امام خمینی (ره) - صحیفه امام، جلد ۱۴ صفحه ۴۷۹

«آیت الله مشکینی
و پیامدهای مقدمه نویسی
بر کتاب شهید جاوید»

نوشتن مقدمه به
معنای تأیید تمام
کتاب نبود

سال سی و چهارم ♦ شماره ۹ ♦ شماره مسلسل ۱۴۵۶ ♦ نیمه دوم مرداد ماه ۱۳۹۲ ♦ قیمت: ۵۰۰ تومان

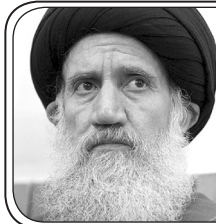
رونمایی از ۲۰ اثر خطی نفیس در مراسم
افطار موزه آثار نسخ خطی - فرهنگی

معارفه رئیس
جدید بنیاد
ایران شناسی

انتقاد حجت الاسلام
والمسلمین فاطمی نیا
از کیفیت مراسم های
مذهبی

به همت مرکز اسناد انقلاب اسلامی
منتشر شد

ناگفته های وزیر ارشاد از
تبعید امام تا حسینییه ارشاد در
«خاطرات علی جنتی»

درگیری شیعه - سنی
و راهکارهای کاهش
اختلافات مذهبی
در خاورمیانه
سید مرتضی نعمت زاده

اتصال مذاهب اسلامی، بزرگ ترین
تهدید برای دشمنان اسلام است

حضرت آیت الله مکارم شیرازی با بیان اینکه
اتصال مذاهب اسلامی، بزرگ ترین تهدید برای
دشمنان اسلام است، گفت: میزان مشترکات
میان فرق و مذاهب اسلامی به حدی زیاد است
که اگر ذره ای معتدل تر رفتار کنیم، می توانیم در
یک نقطه به هم برسیم.

حضرت آیت الله ناصر مکارم شیرازی، در
همایش «اعتدال، همبستگی امت اسلامی و
رسالت علما» در مشهد با بیان اینکه مسلمانان باید در این برهه از زمان
بسیار هوشیار باشند، اظهار کرد: تاکنون برای دنیای اسلام چنین وضعی
وجود نداشته است که دشمن آتش تفرقه و اختلاف را در همه جای جهان
اسلام برافروزد به گونه ای که مصر، عراق، سوریه، افغانستان، پاکستان و ...
طعمه ایادی استکبار شده اند.

وی با دسته بندی وهابیت به دو دسته وهابیت تکفیری و وهابیت معتدل، گفت:
وهابیت تکفیری، بلایی است که به سوی جهان اسلام افتاده است. سلفی ها در
هیچ برهه ای از تاریخ این چنین دچار بدعت نشده اند که خود را برای کشتن
دیگران انتحار کنند بنابراین ما باید طوری عمل کنیم که آن ها نیز اصلاح شوند.
این مرجع تقلید جهان اسلام با هشدار به مسلمانان نسبت به تهمت های صادره
از سوی دشمنان به اسلام، تأکید کرد: در این راستا باید مسلمانان مراقب باشند زیرا
اینگونه تهمت ها پایه های اتحاد را لرزاند و عوام را به جان هم می اندازد.

وی با استقبال از برگزاری چنین همایش هایی خاطرنشان کرد: برگزاری
این قبیل همایش ها می تواند تأثیر بسزایی در تقریب مذاهب و دل های
مسلمانان جهان داشته باشد و با این روند تصور آینده ای سالم و یکدست،
برای اسلام فردا دور از ذهن نخواهد بود.

آیت الله مکارم شیرازی در ادامه در خصوص مشترکات میان مذاهب اسلامی
بیان کرد: میزان مشترکات میان فرق و مذاهب اسلامی به حدی زیاد است
که اگر ذره ای معتدل تر رفتار کنیم، می توانیم در یک نقطه به هم برسیم و این
اتصال همان اتحادی است که به عنوان یک تهدید بزرگ برای دشمنان اسلام
محسوب می شود. به گفته وی اختلافات بسیار مختصر و اکثر فرق اسلامی در
فروع دین است؛ لذا باید با پرهیز از جزئی نگری و تفرق، حملات را متوجه
دشمن کنیم نه اینکه نوک اسلحه هایمان را به سمت هم نشانه برویم.

وی با بیان اینکه نیروهای مخرب سعی دارند بر غیر مشترکات میان فرق
اسلامی دامن بزنند، اظهار کرد: این افراد در این برهه، عده ای از شیعیان را
و اداری به توهین و از آن طرف عده ای از برادران سنی را تحریک به تکفیر و
خسونت می کنند.

آیت الله مکارم شیرازی در ادامه سخنان خود در جمع علمای برجسته ایران
و افغانستان با بررسی اعتدال در عوالم تکوین و تشریح خاطرنشان کرد: عالم
تکوین به دو عالم کبیر یعنی عالم آفرینش و عالم صغیر یا وجود انسان تقسیم
می شود که اعتدال در هر دو بخش بقا و دوام حیات را در پی دارد.

وی افزود: عالم نیز هماهنگ با عالم تکوین است. با توجه به آیات و
روایات می بینیم که شریعت به طریق اولی به حفظ اعتدال و پرهیز از هر
گونه افراط و تفریط توصیه کرده است.

این مرجع تقلید جهان اسلام با بیان آیاتی از سوره بقره گفت: در قرآن
کریم از اسلام به عنوان امت وسط و اعتدال یاد شده است. این کتاب آسمانی
می خواهد از سمت قبله برنامه های امت را هدایت کند، به این معنا که قبله
شما در خط اعتدال و امت شما نیز یک امت معتدل است که در میانه افراط ها
و تفریط ها قرار گرفته است.

وی اضافه کرد: این رعایت اعتدال در شریعت مقدس اسلام در بسیاری از
روایات و آیات دیگر قرآن کریم نظیر آیه ۲۲۳ سوره بقره با موضوع اعتدال در تمتع
جنسی، ابتدای سوره طه با موضوع حفظ اعتدال در عبادت، آیه ۲۹ سوره اسراء
جهت پرهیز از افراط و تفریط در بخشش و امور مادی زندگی توصیه شده است.
حضرت آیت الله مکارم شیرازی با تأکید بر اینکه به گفته علمای علم
اخلاق، در تمام فضائل اخلاقی، اعتدال، حد وسط افراط و تفریط است که از
آن به عنوان یک فضیلت یاد می شود، یادآور شد: با این تفاسیر، وحدت امت
اسلامی زمانی محقق می شود که حد اعتدال در آن رعایت شود و آفت این
اعتدال، تعصبات برخی مسلمانان است.

جناب آقای دکتر ظریف (وزیر محترم امور خارجه)

جناب آقای دکتر واعظی (وزیر محترم ارتباطات و فن آوری اطلاعات)

جناب آقای علی جنتی (وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی)

حسن انتخاب رئیس محترم جمهوری و اعتماد قاطع نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی را صمیمانه
تبریک گفته توفیقات روزافزون آن برادران گرامی را در خدمت به جمهوری اسلامی و ملت عزیز ایران از
خداوند متعال طلب می نمایم.

سفرای سابق جمهوری اسلامی ایران و همکاران شما در وزارت امور خارجه

حمیدرضا آصفی، رضا آقارضا، حسین ابراهیم خانی، اصغر ابراهیمی، محمد حسن اختری، حسین امین راد، حسن امینیان، محمد
ایرانی، سعید ایروانی، علیرضا آبروش، محمدرضا باقری، محمدرضا بختیاری، علاءالدین بروجردی، مصطفی بروجردی، محسن
بهاروند، محمد بهشتی، مهدی پورمحمدی، حسین جابر انصاری، ناصر جاسبی، محمدرضا جباری، محمدجواد حجتی کرمانی،
سید عباس حقیقت، سید علی خرم، ابوالفضل خزاعی، سید هادی خسروشاهی، سید کاظم خوانساری، مهدی دانش یزدی، احمد
دستمالچیان، مجتبی دمیرچی، مرتضی رحمانی، ابراهیم رحیم پور، مرتضی رحیمی، محمد روحی صفت، جواد روشن ضمیر، سید
باقر سخائی، سید احمد سراج زاده، محمد شریعتی دهاقانی، سید علی شریفی، علی شمس اردکانی، حسین شیخ الاسلام، کامبیز
شیخ حسنی، حمید شیرخدا، سید داوود صالحی، داریوش صولت، سید محمد حسین عادل، رضا عامری، حسین عبداللہی، حسین
عبدی ابیانه، سید عباس عراقچی، احمد عزیزی، منصور غروی، محمد فرازمند، علی اکبر فرازی، عبدالرضا فرجی راد، مصطفی فومنی
حائری، بهرام قاسمی، جاوید قربان اوغلی، هدایت الله قره داغی، اصغیر قریشی، حمید قمی، فرهاد کلینی، مجید کمال، احمد کنعانی،
محمد گنجی دوست، نصرالله مالکی، علی اشرف مجتهد شبستری، قاسم محب علی، مهدی محتشمی، علی اصغر محمدی، مرتضی
مرادیان، حمید معیر، عباس ملکی، جواد منصوری، رامین مهمانپرست، سید علی موجانی، محسن موحدی قمی، سید احمد موسوی،
سید جعفر موسوی، محمدرضا نوری شاهرودی، محمود هاشمی بهرمانی، سید جعفر هاشمی.

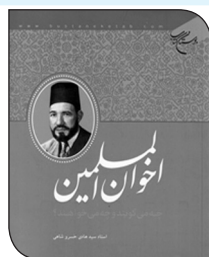
تازه ترین آثار منتشر شده استاد خسروشاهی

اسلام
و صلح جهانی

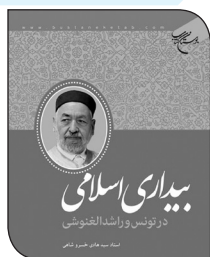
عدالت اجتماعی
در اسلام

اخوان المسلمین
چه می گویند و چه می خواهند

اسلام سیاسی
تکاهی به تاریخ و اندیشه
حرکت النهضة تونس

بیداری اسلامی
در تونس و راشد الغنوشی

قم، بوستان کتاب - تلفن: ۳۷۷۴۳۴۲۶

مراکز پخش: قم، کلبه شروق - تلفن: ۳۷۷۳۶۴۲۴

روایت کتاب شناسان و نسخه شناسان از
نسخ خطی نفیس و آنتیکدرشت نویسی ها و رنگین
نویسی های برخی آثار بسیار
نایاب است

برخی از ویژگی های منحصر به فرد و بی نظیر این نسخ آنتیک که از زبان نسخه شناسان و کارشناسان شنیده شد این است که سبک کتابت، قدمت درشت نویسی ها و رنگین نویسی ها در برخی نسخ بسیار استثنایی است و باعث شده این آثار بسیار متمایز و منحصر به فرد باشند.

برای مثال درباره کتشول شیخ بهاء الدین عاملی، تحریر شده در زمان شیخ، گفته شد نکته ای که در این کتشول می بینیم این است که محتوا هم به سبک کتشول و سطر بندی خطوط هم به سبک کتشول است؛ یعنی همانطور که کتشول مجموعه متنوعی از مطالب است در سطر بندی هم جوری ابداع کرده که راسته و چلیپای خطوط به صورت کتشولی خود را نشان می دهد؛ در واقع خواسته بین موضوع و محتوا مقارنه ای وجود داشته باشد.

همچنین برخی سرلوح ها از نمونه های خوب سبک هندی هستند و علاوه بر اینکه ۹ مینیاتور دارد، مینیاتورهای آن هم بسیار ظریف و زیبا هستند. درباره «شرح گلشن راز» گفته شد با تذهیب مکتب شیراز در دوره صفویه کتابت شده است.

نکته مهم درباره «شرح قانون ابن سینا» این است که در زمان تیموری کتابت شده و از شرح های نادر قانون ابن سینا است. کتاب های طبی کتاب های بسیار ارزشمند و فاخر به لحاظ معنوی و مادی محسوب می شوند.

میرزا محمد ابراهیم قمی از بهترین کاتبان قرآن بوده است و مثنوی معنوی کامل مولانا جلال الدین بلخی که در میان این ۲۰ اثر رونمایی شد به کتابت میرزا محمد ابراهیم قمی بوده است. این مثنوی از نظر مطالب به مولانا منسوب است. استاد محمد ابراهیم قمی از خوشنویسان بسیار بسیار ممتاز بودند که این کار را انجام دادند. مهارت محمد ابراهیم قمی در خط نسخ و ثلث بوده که این مثنوی را با خط نسخ نوشته و اثر بسیار ممتازی است که به موزه دکتر محفوظی راه یافته و باید به دکتر محفوظی تبریک گفت که توانسته این آثار را با دقت حفظ کند تا برای نسل های آینده قابل استفاده باشد.

دکتر عتیقی، نسخه شناس افزود: برای نسخه شناسان و کسانی که برای شناسایی کتاب خطی منصوب می شوند این کتاب ها فاخرترین مجموعه اخیر محسوب می شوند. کتاب النهایه شیخ طوسی در این قطع که قطع دوره های سلجوقی و ایلخانی است در ۵۰۱ هجری قمری یعنی اوایل قرن ششم کتابت شده است. نکته جالب اینکه در کتابخانه مرحوم آیت الله مرعشی نجفی یک نسخه دیگر هم هست که مربوط به ۵۶۱ تا ۵۶۲ هجری قمری است. به نظر می رسد نسخه ای که در ۵۰۱ هجری قمری کتابت شده قدیمی ترین کتاب النهایه مربوط به شیخ طوسی در قطع پالتویی باشد که به خط کوفی همان زمان هم نگاشته شده است.

همچنین در این مجموعه نفیس ۵ رساله درباره هیات است. شرح قانون ابن سینا در زمان تیموری کتابت شده است.

رونمایی از ۲۰ اثر خطی نفیس در مراسم افطار موزه آثار نسخ خطی - فرهنگی

دکتر محفوظی سپس با نگاهی به میهمانان این آئین، متوجه حضور حبیب الله عظیمی، معاون سازمان اسناد و کتابخانه ملی شد. وی با قدردانی از عظیمی اظهار کرد: وی بر من و بر معرفی و حفظ نسخه های خطی حق بسیار دارد. در دهه اخیر هیچ فردی به اندازه عظیمی در راستای حفظ و نگهداری این آثار خدمت نکرده است. البته این خدمات، علاوه بر خدمات او در عرصه دفاع مقدس است.

این مجموعه دار سپس از آیت الله هادی خسروشاهی درخواست کرد که قرآن کامل به خط محمد شفیع تبریزی را رونمایی کند و ادامه داد: از ویژگی های منحصر به فرد این کتاب، داشتن شرحی تجویدی به خط شکسته نستعلیق از محمد شفیع در انتهای اثر است و این خط شکسته نستعلیق، قرآن حاضر را از دیگر آثار شفیع تبریزی متمایز می کند. همچنین این قرآن به صورت کامل روی پوست کتابت شده است.

وی با اشاره به کتاب النهایه در مجموعه اش توضیح داد: این اثر برای نسخه شناسان فاخرترین کتاب مجموعه اخیر محسوب می شود. قطع کتاب پالتویی است و اینکه مربوط به دوران سلجوقی، تیموری و ایلخانی و متعلق به ۵۰۱ ه.ق است، از دیگر ویژگی های اثر است. در کتابخانه آیت الله مرعشی، نسخه های جدیدتر کتاب وجود دارد، اما اثر حاضر از آن هم قدیمی تر است. این کتاب همچنین به خط کوفی در همان زمان نگارش شده.

کتاب «نهج البلاغه» آخرین اثری بود که شب گذشته رونمایی شد که عتیقی سه مهری را که در ابتدای اثر درج شده را حائز اهمیت دانست و گفت: مهر نخست مربوط به کتابخانه امان الله خان، والی لرستان در سال ۱۲۲۲ است. در ادامه خسرو معتضد از مورخان کشورمان که میهمان این آئین بود با اشاره به اهمیت کار محمدصادق محفوظی اظهار کرد: اقدامی که محفوظی در گردآوری آثار ایرانی که به خارج از کشورمان منتقل شده بود انجام داده، کاری است که سازمان های اداری بسیار گسترده ای در دنیا آن را انجام می دهند.

وی ادامه داد: آثار ایران در بسیاری از موزه های جهان دیده می شوند. آثار عتیقه و مینیاتورهای ما در گذشته زینت بخش کلکسیون های شخصی دنیا شدند. تفحص کردن درباره آثار ما در خارج از ایران و بازگرداندن این آثار کاری بسیار ارزشمند است. ایرانی ها در تمام رشته های علمی کتاب هایی تألیف کرده اند و انسان از مشاهده این آثار لذت می برد.

گفتنی است در این مراسم که در هتل آزادی برگزار شد چهره هایی نظیر عبدالله انوار، آیت الله خسروشاهی، حجت الاسلام والمسلمین محمد جوادحجتی کرمانی، حجت الاسلام والمسلمین دکتر سید محمود علوی، دکتر صادقی، مهدی محقق، علی رواقی (پژوهشگر علوم قرآنی)، خسرو معتضد، ایرج جمشیدی، جمعی از کارشناسان، نسخه شناسان و استادان دانشگاه حضور داشتند.

نفیسی است و به این دلیل که برای نخستین بار این نسخه ها را می بینم، نمی توانم نظر کارشناسانه نسبت به آنها ابراز کنم.

حجت الاسلام اشکوری در ادامه به معرفی اجمالی «کتشول شیخ بهایی» پرداخت و گفت: نکته ای که در نگاه اول در این کتشول به چشم می آید این است که محتوای کتاب نیز به شکل کتشول کتابت شده. یعنی همان طور که کتشول مجموعه متنوعی از مطالب است، راسته و چلیپای این خطوط هم به صورت کتشول ارائه شده و کاتب خواسته است بین محتوا و موضوع مقابله ای صورت دهد.

«مرقع سلطانی چهل برگ» اثری بود که از سوی مهدی عتیقی معرفی شد. وی این مرقع را اثری بسیار نفیس دانست که حواشی آن به صورت برگه مو کار شده است.

محمدجواد جدی نیز کتاب «شرح گلشن راز» را برای معرفی گشود و در توضیحاتی گفت: دیوان هایی تا این اندازه نفیس را نمی توان با یکبار مشاهده معرفی کرد. باید به دکتر محفوظی دست مریزاد گفت که چنین

مجموعه ای را گردآورده است. درباره شیوه کتابت کلیات سعدی ارائه شده هم می توان گفت که «عمری از مشق دوتا بود قدم همچون چنگ/تا خط من بیچاره بدین قانون شد/طالب من همه شاهان جهانند ولی/ در بخارا جگر از بهر معیشت خون شد» در فرصت های آینده با مطالعه این آثار، معرفی مفصل تری از آنها خواهم داشت. سپس دکتر محفوظی به کتاب «معیار شعر در قوانین ادب شعر فارسی» اشاره کرد و آن را از نسخ خطی دانست و در توضیح آن عنوان کرد: «نسخه» به نوشتاری اطلاق می شود که به چاپ نرسیده باشد. این نسخه به دلیل کهن بودن ارزشمند است که به سال ششم (ه.ق) باز می گردد.

وی سپس از عتیقی خواست توضیحاتی را درباره «مثنوی معنوی مولانا» ارائه کند. عتیقی این مثنوی را از بهترین آثار معرفی کرد و گفت: تذهیب این کتاب عالی است. مثنوی معمولا با خط نستعلیق کتابت می شد، اما مهارت محمد ابراهیم قمی در خط نسخ و ثلث را نشان می دهد که این اثر به چنین شیوه ای کتابت شده است.

آئین رونمایی از ۲۰ اثر خطی شامل کتاب های کهن اسلامی، قرآن و کتاب های علمی که از گنجینه محمدصادق محفوظی بود، در ماه مبارک رمضان در سالن زرین هتل پارسیان آزادی و با حضور گروهی از هنرمندان، اندیشمندان و علاقه مندان به نسخ خطی برگزار شد.

در این مراسم که پس از صرف افطار برگزار شد، از نسخ خطی قرآن بیهاری دوره تیموری، کتشول شیخ بهاء الدین عاملی (تحریر شده در زمان شیخ)، النهایه از مصنفات شیخ طوسی (۵۰۱ ه.ق، به کتابت حسن بن علی بن الحسین محمدالمداخ)، قرآن کامل به خط محمد شفیع تبریزی، رسائل عیسی فی الخلوص، شرح گلشن راز محمود شبستری به کتابت کریم بن ابراهیم (سال ۱۰۱۸ ه.ق)، معیار شعر در قوانین ادب در شعر فارسی (به خط مؤلف برای شاه عباس ثانی)، اساس البلاغه اثر امام المحقق الزمخشری (۹۸۰ ه.ق) و قرآن کامل بر روی پوست (کتابت السید عبدالله، خریداری شده در سال ۱۲۹۷) رونمایی شد.

همچنین نسخه های خطی جزء قرآن به کتابت یحیی صفوی، کتاب هشتصد سال پزشکی و آثار داروهای نباتی و معدنی (قرن ششم هجری)، مثنوی معنوی مولانا (به خط نسخ میرزا ابراهیم قمی)، قرآن به دست خط ام السلمله (دختر فتحعلی شاه قاجار، سال ۱۲۳۸ ه.ق)، رساله برده مبارکه به خط یوسف البیاضی (تمام شده در تاریخ ۸۵۳ ه.ق)، تجربه المصار و توحیدالاعصار عبدالله بن فضل الله، قانون ابن سینا به عربی (دوره تیموری)، کلیات سعدی کتابت دوره صفویه و ۹ مجلس مینیاتور هندوپرسیان، نهج البلاغه امیرالمؤمنین علی (ع)، سنه تسمعانه و کتاب ذخیره خوارزمشاهی (کتابت شده از سوی خوشنویس خوارزمشاهی، علی بن محمد بن عبدالله النساخ) دیگر آثار نفیسی بودند که در این آئین رونمایی شدند.

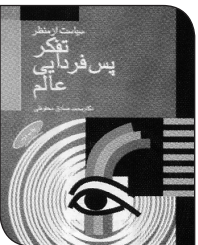
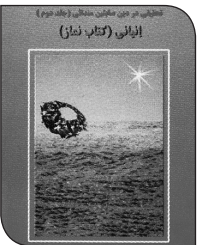
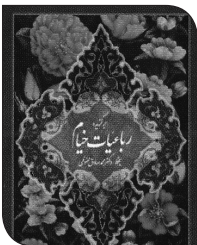
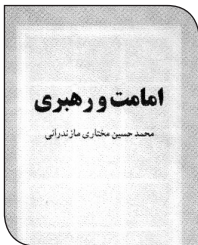
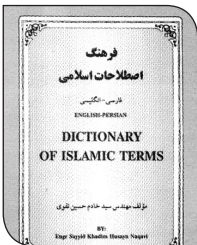
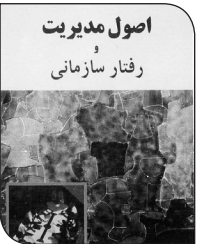
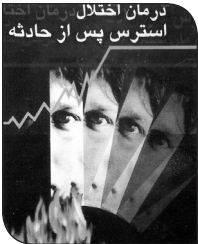
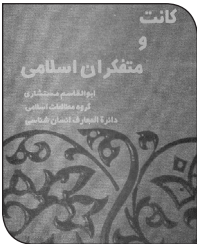
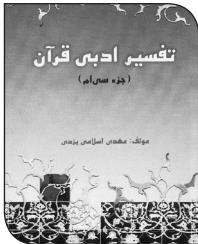
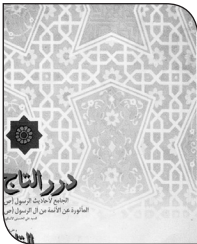
آیت الله سیدهادی خسروشاهی، علی رواقی، محمدحسین ساکت، حجت الاسلام و المسلمین سیدصادق اشکوری، عبدالله انوار، مهدی عتیقی، علی ططری و محمدجواد جدی، صاحب قلمانی بودند که برای رونمایی از این آثار حضور داشتند.

دکتر محمدصادق محفوظی به عنوان مجموعه دار این آثار در ابتدا قرآن بیهاری دوره تیموری را گشود و با بیان اینکه خط بیهار مربوط به بیهارستان کشور هند است، از حجت الاسلام صادق اشکوری درخواست کرد درباره مکاتب هند توضیحاتی را ارائه کند.

حجت الاسلام اشکوری در این باره گفت: قرآن های هندی در قطعی که اکنون ارائه شده است، بسیار اندک هستند و بیشتر این قرآن ها در قطع وزیری کتابت شده اند؛ شیوه تذهیب کتاب هم به شیوه خاص تذهیب هندی و شلوغ و رنگی است.

وی همچنین «کلیات سعدی دوره صفویه» را بی نظیر توصیف کرد و ادامه داد: با توجه به نستعلیق بسیار زیبا و درشت و طراحی هر برگ کتاب به یک رنگ، پر سرلوحه بودن کتاب و ۹ مینیاتور ظریف، این نسخه کار بسیار

بعضی از کتب چاپ شده موزه نسخ خطی و آثار فرهنگی هنری دکتر محمدصادق محفوظی

نظر حجت الاسلام والمسلمین قرائتی راجع به خواب و استخاره‌های دروغین

حجت الاسلام والمسلمین قرائتی ضمن انتقاد از منبع قرار دادن خواب و استخاره‌های دروغین از سوی مردم در موضوعات دینی، تأکید کرد: عبادت انسان باید آگاهانه و از روی تفکر و منبع موضوعات دینی باید مستند و محکم باشد.

صدای شیعه: حجت الاسلام والمسلمین محسن قرائتی، مفسر قرآن در برنامه درس‌هایی از قرآن که در حرم مطهر رضوی برگزار شد، به بیان ویژگی‌های بنده‌های برتر خداوند پرداخت و اظهار کرد: این افراد از تفاخر، درگیری، حضور در جلسات بیپرده دوری کرده و سحر خیز و اهل نماز شب هستند.

وی ادامه داد: این افراد آگاهانه تسلیم خداوند می‌شوند، عبادت و ایمانشان نیز از روی تفکر و آگاهانه است و اگر تذکری به حق به آن‌ها داده شود از روی بصیرت آن را می‌پذیرند.

رییس ستاد اقامه نماز کشور با بیان اینکه برخی از مردم عبادتی که انجام می‌دهند را درک نمی‌کنند، خاطرنشان کرد: خداوند در قرآن در مورد بندگان حقیقی عنوان می‌کند که آن‌ها ابتدا در خلقت جهان و غیره تفکر کرده و سپس ایمان می‌آورند.

حجت الاسلام والمسلمین قرائتی تأکید کرد: عبادت صحیح عبادتی است که آگاهانه، عاشقانه، دائمی، متواضعانه و خالصانه باشد.

وی با تأکید بر اینکه منبع دین را باید از دانشمند متخصص در عرصه دین و کسی که دارای شهرت ایمانی است دریافت کرد، گفت: متأسفانه عده‌ای با خواب که حجت نیست و یا با استخاره موضوعات دینی را پی‌گیری می‌کنند؛ به طور مثال عنوان می‌کنند که در خواب به فلان شخص عالم یا غیره الهام شده است که اگر این دعا را تلاوت یا برخی از اعمال را انجام دهد حاجت می‌گیرد؛ همچنین در این میان برخی از افراد سودجو به اسم استخاره به فریب مردم و کسب درآمد می‌پردازند و عوام به خصوص بانوان مرید آن‌ها می‌شوند.

مفسر قرآن بیان کرد: بنده برتر خداوند عوام زده و عوام فریب نیست، سخنانش بر پایه دلیل و سند است و بدون دقت و بررسی تسلیم موضوعی نمی‌شود.

حجت الاسلام والمسلمین قرائتی آینده‌نگری را یکی دیگر از ویژگی‌های بنده خوب و برتر خدا معرفی کرد و با بیان اینکه یکی از دعا‌های انبیاء، دعا برای فرزندان و نسلشان بوده است، عنوان کرد: در صورت امکان یکی از فرزندان‌تان را با تشویق برای طلبه شدن و یا اموالتان را با هزینه در راه ایجاد حوزه علمیه برای امام زمان(عج) وقف کنید.

وی ادامه داد: هنوز روستاهای فراوانی وجود دارند که یک طلبه در آن‌ها وجود ندارد؛ امروزه بسیاری از ائمه جماعات و قاضی‌های برخی از مناطق به صورت قرضی از منطقه دیگری آمده‌اند و اگر دنیا به ازای هر ۵۰ میلیون نفر یک اسلام‌شناس از ما بخواهد ما با این شرایط نمی‌توانیم این تعداد لازم را برای این موضوع فراهم کنیم.

مفسر قرآن خاطرنشان کرد: طبق آیات قرآن بنده برتر خدا از خداوند درخواست می‌کند تا به رهبر و امامی متقی تبدیل شود و این موضوع برای ما امکان‌پذیر است؛ امروزه جمهوری اسلامی ایران در منطقه و جهان به یک الگو و امام متقی تبدیل شده است و انقلابیون کشورهای منطقه از جمله مصر که انقلابشان یک سال هم دوام نیاورده است به انقلاب ایران با قدمتی بیش از ۳۰ سال به دید الگو نگاه می‌کنند.

دکتر محمد صادق محفوظی:

میکرو فیلم آثار نفیس در اختیار پژوهشگران قرار می‌گیرد

در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است.

آثاری که امشب برای اولین بار رونمایی شد برای محققان و پژوهشگرانی که می‌خواهند در این زمینه تحقیقات خود را تکمیل کنند در دسترس خواهد بود.

حتما و به طور قطع در دسترس قرار خواهد گرفت. با مراجعه به سایت و تقاضا میکرو فیلم را در اختیار همگان قرار خواهیم داد.

در کشور ما چند موزه و کتابخانه به سبک موزه شما وجود دارد و این کتابخانه‌ها چه موقعیتی دارند؟

در بخش کتابخانه‌های خصوصی کتابخانه خصوصی مجموعه ما و کتابخانه آیت الله مرعشی از اهمیت خاصی برخوردارند، در بخش دیگر (غیر خصوصی) خوشبختانه کتابخانه آستان مقدس رضوی جزو معدود موزه‌هایی است که توجه به آثار و حفظ و حراست آنها خوب بوده و مدیریت خوب و ارزشمندی در آن وجود دارد، ولی متأسفانه در بخش دولتی به طور مثال موزه رضا عباسی که جزو موزه‌های تاریخی ارزنده و میراث کشور است با اینکه زحمات زیادی توسط مدیران دلسوز و کارشناس انجام شده، اما در سال‌های اخیر بی‌توجهی‌هایی نسبت به

مصاحبه روزنامه آسیا با دکتر محمد صادق محفوظی، موسس مرکز دایره المعارف انسان‌شناسی و موزه نسخ خطی و آثار فرهنگی در حاشیه مراسم رونمایی را در ادامه می‌خوانید:

نسخ خطی که رونمایی شده چه تأثیری بر میراث فرهنگی ما دارد و دیدگاه و فلسفه شخصی شما در جمع‌آوری این نسخ چیست؟

معمولا در طول سال ۴ تا ۵ بار رونمایی داریم. یکی از اینها در ماه مبارک رمضان است و تبرک می‌جویم به نورانیت این ماه و تعدادی از کتاب‌های اسلامی و ایرانی را رونمایی می‌کنیم.

امشب کتاب‌های علمی نظیر چند مجلد طب شامل طب دوران تیموری، تشریح الابدان و کتاب مشهور طب خوارزمشاهی بود که در حدود قرن ۶ هجری نگاشته شده بود رونمایی شد. کتاب‌های مربوط به ادبیات و فرهنگ و هنر نظیر مثنوی مولانا جلال الدین بلخی و مرقی از درویش عبدالمجید طالقانی رونمایی شد که اولی کتابت محمد ابراهیم قمی و دومی شکسته نستعلیق درویش عبدالمجید طالقانی بود. کتاب‌های علمی مربوط به تاریخ تشیع بود. کتاب نادری هم مربوط به اوایل قرن ۶ هجری کتابت ۵۰۱ هجری قمری جزو نفایسی که الیهامه شیخ طوسی محسوب می‌شود و در فقه جزو کتاب‌های بی‌نظیر قرن ۶ است، در این مجموعه رونمایی شد. قرآن بیهاره که از بیهارستان هند بوده و در قطع بی‌نظیر است هم امشب رونمایی شد. همچنین آثار دیگر که خیلی نادر هستند و از این جهت بسیار مورد توجه قرار گرفتند. این آثار در کتابخانه موزه شخصی خودم نگهداری و در سایت هم ارائه می‌شود. ۱۱ هزار جلد هم فهرست شده و در سایت ارائه گردیده و مابقی در حال فهرست نگاری است. پایان نامه‌ها و کتاب‌های زیادی در حاشیه این موزه و کتابخانه به چاپ رسیده که

برای محکومیت جهانی فاجعه هشتم شوال چه کرده‌ایم؟

هشتم شوال، سالروز فاجعه‌ای است که نباید به فراموشی سپرده شود. حادثه‌ای که با همه حوادث دیگر از نوع خود، متفاوت است.

امروزه اگر شاهد تخریب مزار یا زیارتگاهی هستیم و اگر هر هفته و هر ماه، مکان مقدسی منفجر و با خاک یکسان می‌شود، اگر مرقد و جنازه اصحاب رسول خدا (ص) پس از هزارو اندی سال مورد هتک حرمت قرار می‌گیرد، تخریب‌کنندگان چندان جرأت ندارند که چهره خود را آشکار سازند و از پس پرده دست به جنایت می‌زنند. بمبی کار می‌گذارند و «ناشناس» تخریب می‌کنند؛ هرچند هویت

عاملان و حامیان آنها بر کسی پوشیده نیست، اما به دلایل مختلف جرأت نمی‌کنند خود را رسماً معرفی کنند. اگر هم برخی از آنها تا این حد ناخرد باشند که در کنار مزار تخریب شده عکس بگیرند و افتخار کنند، باز هم هیچ دولت و کشوری - هرچند گستاخ و تروریست‌پرور - آشکارا جرأت حمایت از آنان را ندارد.

اما آنچه در ۸ شوال ۱۳۴۴ قمری، یعنی ۹۰ سال پیش اتفاق افتاد، فاجعه‌ای است که زمینه و مقدمه تمامی این اقدامات تروریستی است، با این تفاوت که عاملان این جنایت نیازی نمی‌دیدند که چهره فرو پوشند و سر به زیر برف کنند و هویت خود را پنهان نمایند. آنها وابستگان حکومتی بودند که با افتخار این جنایت خود را در ملاء عام انجام دادند و با تکیه بر فتوای مفتیان که خود نیز معنا و مفهوم سخن خود را نمی‌دانستند، بناهای مقدسی را که علاوه بر ارزش معنوی، دارای اهمیت تاریخی و فرهنگی بود، رسماً تخریب کردند و در دنیای پهناور اسلام، از شرق تا غرب، کسی نبود که از آنان بپرسد: چرا؟ بناهای مقدس بقیع تخریب شد و جز تلی از خاک

آن شده است که علت آن اشتباهاتی است که به علت عملکرد غیر تخصصی و غیر علمی از سوی مدیران سازمان میراث فرهنگی در سال‌های اخیر بوده که صدمات جبران‌ناپذیری به این مجموعه وارد شده است، البته می‌توان با اقدامات ابتدایی آثار تخریب شده این مجموعه را ترمیم و این میراث ارزشمند را به نحو مطلوب‌تری حفظ و حراست کرد.

چرا چنین بی‌مهری‌هایی نسبت به مهم‌ترین سازمان فرهنگی و تاریخی کشور صورت گرفته است؟

جای تأسف است که میراث فرهنگی کشور توسط دولت به صورت حیاط خلوت تلقی شده است، انگار این بخش نیازمند مدیران زبده و متخصص نیست و صدماتی به این میراث فرهنگی وارد شده است. نمی‌گویم مدیران آن مجموعه انسان‌های خوب و موجه و دلسوزی نبوده‌اند. اما نگهداری از این میراث، مدیران متخصص و کارشناس را می‌طلبد تا این صدمات وارد نمی‌شد. بسیاری از پیشکسوتان و عزیزان کارشناس و زبده میراث کشور به گوشه عزلت رانده شده‌اند.

جناب‌عالی از دولت جدیدی که به زودی سکان اجرایی کشور را به دست می‌گیرد، چه توقعی دارید؟

امیدوارم در دولت جدید که دولت تدبیر و امید نام گرفته است آرامشی به وجود آید که صاحبان رأی بتوانند تصمیمات فاخر، جدی و سازنده‌ای بگیرند. البته لازم به ذکر است که بگویم در حیطه فرهنگ بعد از انقلاب اتفاقات ارزشمندی افتاده است که نباید نادیده گرفته شود. خوشبختانه در روزهای اخیر شاهدیم که ادبیات مسئولان از حالت تیز و گزنده خارج شده و به دوران اخلاق، ادب و حکمت وارد شده است. مسلماً این نوید روزهای درخشانی را در تاریخ کشور می‌دهد.

سایت «کلیک» کرده‌ایم؟ و خلاصه این که جز «محکوم» کردن زبانی این جنایت بزرگ، چه حرکتی انجام داده‌ایم؟

همه ساله هشتم شوال که می‌رسد، مجلس عزایی بر پا می‌کنیم، بی آن که به یاد آوریم که در ادامه این مجالس عزاء، می‌توان خواب تخریب‌گرانی را که چشم دیدن همین عزاداری را هم ندارند، به سادگی آشفته کرد و کاری کرد که آنان به کنج انفعال و گریز فرو خزند. تخریب بناهای بقیع در عرصه جهانی اگر از هیچ منظری قابل پیگیری نباشد، دست‌کم در سازمان‌های مرتبط با میراث تاریخی و بشری قابل طرح است. راستی، شما تا کنون ماکتی از مرقد تخریب‌شده امامان بقیع (علیهم السلام) در هیچ موزه یا نمایشگاه اسلامی حج و عمره و ... مشاهده کرده‌اید که بتوان نمونه آن را به محافل جهانی و سازمان‌های اسلامی ارائه کرد؟

پیگرد موضوع تخریب اماکن مقدس بقیع، کار دشواری نیست، چرا که عاملان آن مشخص هستند و جایگاه و موضع رسمی دارند و بر جرم خود پافشاری و اصرار می‌کنند. ممکن است بازسازی بناها در آینده نزدیک ساده نباشد، اما با بررسی راهکارهای حقوقی و طرح دعوا در دادگاه‌های بین‌المللی و سازمان‌های میراث بشری و حتی به راه انداختن کمپین‌های اعتراضی در اینترنت و ارسال نامه و طومار برای رؤسای سازمان‌های اسلامی و بین‌المللی، می‌توان دست‌کم این حق مسلم را زنده نگه داشت و تخریب‌گران را در انفعال قرار داد، که اگر به موقع دست به کار نشویم و تجدیدبنای بقیع را در گوش مجامع بین‌المللی فریاد نکنیم، بیم آن می‌رود که در آینده و حتی پس از زوال آل سعود - که دور نخواهد بود- نیز توانیم این حق تاریخی را به اثبات برسانیم.

۸ مرداد مصادف بود با سالروز ارتحال عالم عامل و معلم اخلاق، مرحوم آیت‌الله حاج میرزا علی مشکینی اردبیلی (قدس سره). برای مطالعه در احوال آن بزرگوار سرفصل‌های گوناگونی وجود دارد که عنوان این گفت و شنود یکی از آنهاست. تقریظ‌نویسی ایشان بر کتاب شهید جاوید و پیامدهای آن، از موضوعاتی است که جای پرداخت و پژوهش افزون‌تر دارد که امید است محققان منصف بدان بپردازند. در مصاحبه‌ای که پیش روی دارید استاد فرزانه جناب حجت‌الاسلام والمسلمین سیدهادی خسروشاهی به این موضوع پرداخته‌اند که قطعاً نکات مطروحه در آن، محققان را به کار خواهد آمد.

روزنامه جوان - شاهدتوحیدی
در برخی تواریخ و خاطرات گفته شده است که مرحوم آیت‌الله مشکینی(قده) پس از آنکه به خاطر نوشتن تقریظ بر کتاب «شهید جاوید» مورد حمله برخی از اهالی منبر و اصحاب پاره‌ای بیوت قرار گرفت، طی بیانیه‌ای نوعی عقب‌نشینی کردند و تقریظ خود را پس گرفتند. اطلاع و نیز تحلیل جنابعالی از این رویداد چیست؟

بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم. البته بنده که شاهد عینی حوادث آن ایام بودم، این برخورد یا واکنش آیت‌الله مشکینی را «عقب‌نشینی» نمی‌خوانم، بلکه پذیرش حقیقت و اعتراف به اشتباه است که باز نشان از تقوا و قبول انتقاد از طرف ایشان است. در این باره برای آنکه بتوانیم تاریخ را به‌طور مستند نقل کنیم و سپس به تحلیل و بررسی برسیم، باید نخست اصل سند، یعنی تقریظ آیت‌الله مشکینی را نقل کنیم و سپس در متن بیانیه توضیحی بیاوریم.

بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم
کتاب حاضر که درباره قیام مقدس حسین بن علی صلوات‌الله و سلام علیه به قلم دانشمند معظم حجت‌الاسلام آقای حاج شیخ نعمت‌الله صالحی نجف‌آبادی نوشته شده بدون مبالغه در نوع خود بی‌نظیر است. اینجانب آن را یک بار با دقت خواندم و لذت بردم و استفاده کردم. از امتیازات این کتاب تتبع وسیع و تحقیق و ابتکار و بررسی مسائل تاریخی بر اساس تجزیه و تحلیل دقیق علمی با اسلوبی کاملاً تازه، بی‌سابقه و عقل‌پسند است. این اثر ارزنده مبدأ یک تحول اصلاحی ثمربخش در مسائل مربوط به نهضت بزرگ حضرت سیدالشهدا روحی فدا خواهد بود و اشکالات و عقده‌هایی را که مخصوصاً طبقه روشنفکر و تحصیلکرده در اطراف قیام امام علیه‌السلام در دل دارند و گاهی به زبان می‌آورند، حل خواهد کرد. موفقیت بیش از پیش مؤلف محترم را در راه خدمت به خاندان نبوت خواستارم. ۴ ربیع‌الثانی ۱۳۹۰ علی مشکینی اردبیلی

پس از نشر این تقریظ، در مقدمه کتاب «شهید جاوید» هجده بی‌سابقه‌ای در حوزه علمیه، از طرف بیوت یکی از مراجع و سپس بعضی از وعاظ و روضه‌خوان‌های قم در بالای منابر آغاز شد و تحریک احساسات مردم تا آنجا پیش رفت که احتمال زد و خورد و حمله به آیات منتظری و مشکینی در گزارش‌های ساواک، امری امکان‌پذیر تلقی شد. برای جلوگیری از طغیان این حادثه، از طرف عقلائی قوم و افراد دلسوز و خدوم همچون آیات حاج سیدمهدی روحانی و شیخ علی احمدی میانجی که از رفقای آیت‌الله مشکینی بودند، اقداماتی به عمل آمد و طبق نوشته آیت‌الله احمدی میانجی در خاطرات خود به درخواست آنان، آیت‌الله مشکینی بیانیه توضیحی را در پاسخ سؤال بعضی از طلاب نوشتند و منتشر ساختند که متن آن چنین بود:

بسمه تعالی

محترماً به عرض می‌رساند خواهشمند است جواب سؤال زیر را مرقوم فرمایید موجب تشکر است.

آیا همه مطالب و جزئیات کتاب «شهید جاوید» که بر آن تقریظ نوشته‌اید

مورد تصدیق و اعتماد شماست؟

جمعی از محصلین

بسمه تعالی

تقریظ نوشتن بر یک کتاب معمولاً راجع به انتخاب موضوع بحث و روانی قلم و سبک جمع‌آوری و تنظیم مطالب است و ابتدا مستلزم تصدیق تمام مطالب طرح‌شده نیست، بلکه برای غالب نویسندگان تقریظ میسر نمی‌شود به همه مدارک و مأخذ مربوطه مراجعه کنند، مثلاً اگر عالمی بگوید تاریخ مروج‌الذهب مسعودی کتاب خوبی است، پر واضح است این جمله به معنی تصدیق همه موضوعات آن کتاب نیست و منافاتی ندارد که در بعضی از مطالب و مندرجاتش با او اختلاف نظر داشته باشد. در موضوع کتاب مورد سؤال اگرچه نظریه اینجانب در بعضی از مطالب و موضوعات با روش کتاب توافق نداشت، چنان که پس از انتشار آن بر طبق بررسی و تحقیق عده‌ای از اساتید حوزه علمیه قم و رفقای محترم دامت افاضاتهم به دست آمده که اشتباهاتی در آن موجود است، ولی از نظر اینکه در خود کتاب تصریح شده بود که اباحت و مسائل آن به عنوان اظهارنظر و بیان فرضیه پیرامون نهضت مقدس حضرت حسین(ع) است، ما تصور کردیم در آینده

نزدیک افرادی از دانشمندان و نویسندگان در اطراف این موضوع تحقیق و تفحص و مطالب مورد نظر را کاملاً بررسی و اشکالات متصوره را منصفانه حل خواهند کرد و کتاب‌هایی جالب‌تر و عمیق‌تر در این باره خواهند نوشت و مطمئناً به خواست خداوند عن‌قریب این تصور ما جامه عمل می‌پوشد و همه اشکالات برطرف می‌شود. جزی الله بالخیر اقلاماً تجری علی الصحائف لرفع الشبهة عن الدین و حل العقد عن امور المسلمین ان‌شاءالله. و السلام علیکم و رحمہ الله. عیده علی المشکینی الاردبیلی

در واقع مرحوم آیت‌الله مشکینی با نشر این بیانیه، توطئه ساواک و ایادی رژیم را در ایجاد و تشدید اختلاف بین مراجع و علمای سنتی و روحانیون مبارز خنثی کرد و غائله ختم به خیر شد.

ساواک چه نقشی در این ماجرا داشت؟ ظاهراً آنها در این رویداد کاملاً فعال بودند؟

ساواک قم و اصفهان در گزارش‌های خود به‌وضوح از این اختلاف خوشحال شده و به صراحت نوشته بودند ادامه این اختلاف به نفع رژیم و به سود ساواک خواهد بود بخشی از این اسناد در کتاب «اسناد ساواک درباره کتاب شهید جاوید» با تحلیل و بررسی کامل آمده است و ما در اینجا به عنوان نمونه به خلاصه یکی دو گزارش و سند اشاره می‌کنیم:

سرهنگ مهران، رئیس ساواک قم در یک نامه فوری به مرکز چنین می‌نویسد: تبلیغات حاد در رد کتاب شهید جاوید به‌وسیله وعاظ به صورتی در آمده که احتمال اصطکاک و بیم زد و خورد بین طرفداران خمینی به حمایت از صالحی نویسنده کتاب و مشکینی و منتظری تقریظ‌نویسان و جناح مخالف کتاب می‌رود که از محصول این اختلافات می‌توان نسبت به تضعیف بیشتر گُلپایگانی که بیش از دیگران موجبات جنجال را فراهم می‌نماید اقدام نمود.

رونوشت برابر اصل است. اصل در پرونده کلاسه ۲۷۹۸۴۶۹۷

علاوه بر این، ساواک قم در یک گزارش مفصل خیلی محرمانه هم چنین می‌نویسد: (۱)

موضوع: مذاکرات در منزل گلپایگانی
سیدمهدی گلپایگانی روز ۵۰/۲/۱ در منزل پدرش با حضور علی و لطف‌الله صافی اظهار داشت که امروز آقای قرآتی کاشانی بیمارستان بود و گفت من مدتی منزل مشکینی بودم و از من خواست که این کار را اصلاح کنیم (منظور مسئله چاپ کتاب شهید جاوید به قلم صالحی نجف‌آبادی بوده که بین جامعه روحانیت

شوری انداخته). علی صافی گفت: می‌گویند اگر مشکینی را بزنند بعد در مدرسه را می‌بندند. سیدمهدی از قول قرآتی گفت که دعوا می‌شود و زد و خورد. باید اصلاح کنید. سیدمهدی گفت در جوابش گفتم: دعوا بشود عیبی ندارد، ولی اگر کسی دست به یکی از منبری‌ها مثل آل‌طه بزند یا کوچک‌ترین اهانتی بشود در مسجد آل‌طه عمامه را به زمین می‌زند و ۲۰ هزار نفر می‌روند منزل مشکینی و منتظری را خراب می‌کنند. سیدمهدی افزود: لطف‌الله صافی در رد شهید جاوید کتابی نوشته، می‌دهم چاپ کنند مثل کتاب اول صافی (صافی کتابی نوشته به نام پرتویی از عظمت حسین) و شماره‌اش را می‌دهیم به برقی ببرد اجازه بگیرد و بگوید جریان چیست و بعد انتشار می‌دهم... تا بخوانند!

نظریه شنبه: بر سر کتاب شهید جاویدان دامن اختلاف بالا و کار به جای باریک کشیده و در اثر یک برخورد کوچک ممکن است طرفین به هم بریزند و کتک‌کاری شود و اگر کسی به یکی از منبری‌ها اهانت کند مخصوصاً به آل‌طه مطلب غلیظ‌تر و تندتر خواهد شد مخصوصاً اگر این اهانت را نسبت بدهند به منتظری و مشکینی، تقریظ‌نویسان شهید جاوید.

نظریه یک‌شنبه: مفاد گزارش صحیح است اختلافات شدید بین روحانیون بر اساس چاپ کتاب شهید جاوید و مطالب مندرجه در آن که علم امامت را انکار کرده بروز نموده و وعاظ اکثراً در منابر شدیداً به نویسندگان آن صالحی نجف‌آبادی و تقریظ‌نویسان حسینعلی منتظری و علی مشکینی که از اطرافیان خمینی هستند حمله می‌نمایند و اگر کوچک‌ترین اصطکاک لفظی به عمل آید بلوا شروع خواهد شد. شرربار

نظریه سه‌شنبه: مفاد گزارش صحیح است مسئله اختلافات و ناراحتی کاملاً بین روحانیون مشهود است و باید از این موضوع کاملاً نهایت بهره‌برداری شود، چون افکار اکثر روحانیون نسبت به نویسنده کتاب و تقریظ‌نویسان که از طرفداران خمینی می‌باشند کاملاً مشوب شده. برای ارباب اطرافیان خمینی به طور دائم از جمله منتظری و مشکینی و صالحی پیشنهاد می‌نماید که به عنوان مبلغین مذهبی یا هیئت‌ذاکرن اعلامیه‌ای تحت عنوان «اگر حسینعلی منتظری و علی مشکینی و صالحی نجف‌آبادی در عرض چند روز خود را به حضور یکی از مراجع قم نرسانند و اظهار ندامت نمایند ما به وظیفه دینی و شرعی خود عمل خواهیم کرد» به وسیله ساواک تهیه و توزیع گردد که با این عمل سه نفر مذکور از وحشت تا حل قضیه ناچار به ترک منطقه خواهند شد در غیر این صورت عواملی وجود خواهند داشت که به آنان در این زمینه اهانت و احياناً مورد ضرب قرار گیرند که به هر حال نفع قضیه عاید ساواک خواهد شد که در آینده با نشر مطالبی دستگاه‌های مورد نظر بالاخص گلپایگانی را تضعیف کرد. شرربار

نظریه ۲۱: نظریه سه‌شنبه چنانچه به نحو مطلوب و با جماعات آخوندی تهیه شود بسیار به جا و به نفع ساواک خواهد بود. رونوشت به پرونده‌های مربوطه ضمیمه شد. در پرونده گلپایگانی بایگانی شود. اوانی ۵۰/۲/۳۰ (۲)
به هر حال این توطئه با اقدام آیت‌الله مشکینی و نشر پاسخ ایشان به نامه محصلین خنثی شد و ساواک به هدف خود نرسید.

«آیت‌الله مشکینی و پیامدهای مقدمه‌نویسی بر کتاب

نوشتن مقدمه به معنای

نوع ورود ساواک به این واقعه را چگونه دیدید؟ ورود آنان مستقیم بود یا غیرمستقیم؟

به این نکته نیز باید اشاره کرد که در این ماجرا ایادی رسمی رژیم و «ساواک» نمی‌خواستند به‌طور مستقیم وارد میدان شوند و به همین دلیل سعی می‌کردند توسط ایادی خود در حوزه و بین روحانیون معرکه را داغ‌تر کنند تا اختلاف بین علما به نفع رژیم و ساواک پایان یابد. حتی در این باره یک جزوه ۳۰، ۴۰ صفحه‌ای تهیه کردند که شامل نامه‌های بعضی از علما و مخالفان کتاب شهید جاوید بود... و آن را بین علما و مردم عادی توزیع می‌کردند که فتنه ادامه یابد... و حتی توقع داشتند مجله مکتب اسلام، تنها نشریه رسمی حوزه علمیه قم هم وارد جریان شود و مقالاتی منتشر سازد که در اجرای این نقشه هم موفق نشدند.

در این باره سندی هم وجود دارد یا این تنها مشاهده یا حدس شماست؟

بله، ساواک اصفهان در پایان گزارش «خیلی محرمانه» خبری، شماره: ۵۱۷۰/۵۱۰هـ - ۵۰/۱/۱۴ می‌نویسد:

«نظریه ۱۰/هـ پیشنهاد می‌گردد. در صورت تصویب اقدامی به عمل آید که در مجله مکتب اسلام که در قم منتشر می‌شود و خود هیئت تحریریه نیز تصمیم بر آن دارند مطالبی علمی علیه نویسندگان و تقریظ‌نویسان آن درج گردد و چون مشترکین این مجله اغلب علما و روحانیون می‌باشند تصور می‌رود درج این گونه مقالات در مجله مزبور حائز اهمیت باشد.» البته مجله «مکتب اسلام» در دام این تله نیفتاد و به‌رغم فشار بعضی از تندروهای مذهبی در قم و شهرستان‌ها مقاله‌ای که موجب استمرار فتنه شود، هرگز منتشر نساخت.

جنابعالی با آقای صالحی نجف‌آبادی آشنایی داشتید؟ اگر سابقه آشنایی

بود، چرا در مورد این کتاب اقدامی نکردید؟
آشنایی بنده با ایشان - به‌رغم اختلاف سنی که داشتیم - در پای درس امام خمینی(ره) و علامه طباطبایی آغاز شد و چون ایشان اهل قلم بود، قدر اهل قلم را می‌دانست و با احترام خاصی برخورد می‌کرد و در نوشتن مقالات در بعضی از مجلات و فصلنامه‌هایی که از قم منتشر می‌شد، همکاری داشتیم. در جریان کتاب «شهید جاوید» البته بنده هوادار نقد منطقی، دوری از جنجال، فضاسازی، غوغا و فتنه بودم... و در همین رابطه با ایشان یکی دو بار ملاقات و گفت‌وگو کردم و هدفم این بود که ایشان کمی کوتاه بیایند و وعده اصلاح و تکمیل کتاب را بدهند تا بلکه غوغای اهالی منبر و محراب خاموش شود. آقای صالحی نجف‌آبادی می‌گفت: «اگر شما به دقت کتاب را مطالعه کرده باشید، می‌بینید در واقع نظرات مرحوم سیدمرتضی و مرحوم شیخ طوسی را نقل کرده و بسط داده‌ام، ولی چون می‌دانستم آن دو بزرگوار در جامعه علمایی و حوزه‌های ما مطرح نیستند و شاید تجدید نشر آن افکار و نظریات موجب اختلاف و هجمه شود، تصمیم گرفتم کتاب را قبل از چاپ و نشر برای بعضی از علمای بلاد و مراجع قم و نجف بفرستم تا نظریه خود را مرقوم دارند و در مواردی که واقعاً مطلب ما صحیح نیست، اصلاح یا اصولاً آن موارد را حذف کنیم... آقایان مرتضی مطهری، سید محمد حسینی بهشتی، مجدالدین محلاتی، منتظری، مشکینی و بعضی دیگر از افاضل حوزه از جمله شخصیت‌هایی بودند که کتاب را دریافت کردند و اغلب آنان به‌طور مکتوب یا در دیدارهای حضوری آن را تأیید کردند و فقط آقای مطهری گفتند: من در مواردی با نظریه منقول شما موافق نیستم، ولی منتظم کتاب منتشر شود تا نقد و بررسی کاملی از آن به عمل آورم. در همین زمینه نسخه کتاب را قبل از چاپ و نشر به آیات عظام گلپایگانی، نجفی مرعشی و شریعتمداری ارائه دادم که مطالعه و نظرشان را بیان بفرمایند. دو بزرگوار نخستین اصلاً کتاب را نپذیرفتند و گفتند وقت و فرصت

تأیید تمام کتاب نبود

کافی برای مطالعه آن ندارند. آقای شریعتمداری هم گفتند: من فقط توانستم ۳۰، ۴۰ صفحه آن را بخوانم و فرصت لازم برای مطالعه کامل آن و اظهارنظر پیدا نکردم و لذا کتاب را پس دادم... ولی متأسفانه این بزرگواران حتی پس از چاپ کتاب و شروع اعتراضات مطرح شده در حوزه حاضر نشدند کتاب را بخوانند و نظرشان را بگویند تا من اقدام و اصلاح کنم. علاوه بر من که مؤلف بودم، حملات اهانت آمیزی نسبت به آقای منتظری و آقای مشکینی که از استوانه های حوزه بودند، به صورت گسترده ای آغاز شد و این نشان از توطئه ای می داد که برای ایجاد اختلاف در حوزه و بین علما و مبارزین روحانی طراحی شده بود.»

در این گفت و گو تا چه حد توانستید به مقصود خود برسید؟

به هر حال بنده به نوبه خود در تلطیف امر می کوشیدم، اما جو حاکم طوری نبود که بتوان بر فتنه غالب شد. بعدها مرحوم صالحی نجف آبادی اسناد ساواک را درباره مسئله کتاب «شهید جاوید» و غوغای ساختگی آن منتشر ساخت و روشن شد ماجرای غوغا و فتنه از چه قرار بود. البته بعضی از اساتید و افاضل هم کتابها و رساله هایی در نقد آن تألیف و منتشر ساختند و شهید مرتضی مطهری هم در آثار مربوط به نهضت حسینی به این مسئله پرداخت که ان شاء الله همگی عبدالله مآجور باشند.

ضمن تشکر از توضیحات تاریخی ارزشمند درباره کتاب شهید جاوید، گویا در آن زمان استفتائیه ای از مراجع و علما به عمل آمد که خواستار تحریم کتاب و تقبیح مؤلف و تقریظ نویسان آن شدند. هدف چه بود؟ چه کسانی این جزوه را تنظیم و توزیع کردند؟

بله، در آن زمان جزوه ای نخست به صورت پلی کپی و سپس چاپی با نقل جملاتی ناقص از کتاب شهید جاوید پخش شد که دارای امضاهای متعدد و گاهی ناشناخته بود... این جزوه که در سراسر ایران به ویژه در بین علما و هیئت های مذهبی توزیع گسترده ای داشت، یکی از عوامل تشدید اختلافات بین هواداران مراجع تقلید، علمای بلاد، مبارزان و غیرمبارزان شد و تلاش افرادی که قصد صلح و آشتی و جلوگیری از تشتت و تفرق داشتند، به نتیجه مطلوب نرسید و حتی خود آنها متهم به کج فکری و نوعی سنی گرایی شدند، اما پس از پیروزی انقلاب در اسنادی که از ساواک به دست آمد، معلوم شد کارگردان اصلی رژیم و ساواک بوده که توسط

ایادی خود برای ایجاد اختلاف نه تنها این جزوه را در سطح کشور پخش کرده، بلکه حتی در مسئله اختلاف بین آقای فلسفی واعظ و آقای فخرالدین حجازی هم صحنه گردان بود تا موجب دوری مردم از شخصیت های مذهبی شود...

عجیب آنکه مسئولان ساواک مرکز، ضمن ابلاغ دستور پخش این جزوه ها تأکید می ورزند که نقش ساواک در توزیع آن آشکار نشود. در یکی از این سندها آمده است:

درباره استفتائیه های طلاب و روحانیون از مراجع تقلید در مورد کتاب شهید جاوید.

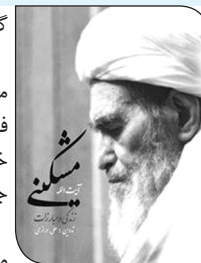
محترماً به استحضار می رسد: همان طور که قبلاً به عرض رسیده انتشار کتاب شهید جاوید توسط صالحی نجف آبادی در بین علما و روحانیون در شهرستان های مذهبی سر و صدایی ایجاد کرده و اکثر روحانیون از انتشار کتاب مزبور که در آن اطلاع امامان از عالم غیب نفی گردیده ناراحت و آن را مخالف با شئون مذهبی دانسته اند.

اینک ساواک اصفهان گزارش نموده است که عده ای از طلاب و روحانیون نامه های استفتائیه ای به مرعشی، گلپایگانی، محمدتقی نجفی بروجردی و حائری نوشته و از مشار الیه م خواسته اند که نظریات خود را در مورد طبع و انتشار کتاب شهید جاوید در ذیل استفتائیه ها بیان نمایند که علمای فوق الذکر، نویسنده کتاب و تقریظ نویس آن (حسینعلی منتظری) را منحرف خوانده و خواسته اند که از مطالعه این گونه نوشته ها خودداری نمایند. ساواک مزبور افزوده استفتائیه های فوق الذکر به صورت فتوایی در اصفهان و نجف آباد به صورت پراکنده پخش گردیده و به علت هزینه ای که جهت تهیه کننده داشته کمتر در دسترس همگان قرار گرفته است و افزوده چنانچه اقدامی به عمل آید که تمامی روحانیون و متعصبین مذهبی از نظرات نویسنده کتاب و علما آگاه گردند و این نوشته ها به صورت دفترچه ای چاپ گردد بهره برداری قابل توجهی برای تضعیف طرفین خواهد گردید.

نظریه:

با توجه به مراتب بالا چنانچه اقدام به چاپ استفتائیه های مذکور به صورت دفترچه ای گردد موقعیت حسینعلی منتظری و گلپایگانی و دیگر طرفداران خمینی بیش از پیش در اصفهان، نجف آباد، قم و سایر شهرستان های مذهبی تضعیف خواهد شد.

روایت مستند مبارزات آیت الله مشکینی منتشر شد

کتاب «زندگی و مبارزات آیت الله مشکینی» سیری در مبارزات ایشان علیه حکومت پهلوی و حمایت از امام خمینی (ره) دارد. علی درازی این کتاب را بر اساس اسناد، خاطرات و مصاحبه تدوین کرده است. این اثر از سوی مرکز اسناد انقلاب اسلامی منتشر شد.

کتاب «زندگی و مبارزات آیت الله مشکینی» به قلم علی درازی تدوین شد. وی برای تدوین کتاب از تحقیقات میدانی، آرشیوی و کتابخانه ای بهره گرفته است.

نویسنده در مقدمه کتاب خود بیان کرده است تحقیق و پژوهش این مجموعه، حدود یک سال و نیم طول کشید و بعد از تکمیل تحقیقات، تدوین و نگارش آن از ابتدای سال ۱۳۸۸ آغاز شد.

علی درازی اولین مرحله کار خود در نگارش کتاب را پیاده سازی نوارهای مصاحبه و طبقه بندی اطلاعات و اسناد براساس ترتیب تاریخی و موضوعی قرار داده و در کنار آن از اسناد و خاطرات برای توضیح و تشریح بیشتر بهره گرفته است.

وی در سیر تاریخی و موضوعی، حفظ سبک گزارشی متن را مورد توجه قرار داده و خاطرات را با در نظر

مستدعی است در صورت تصویب از طریق اداره کل پنجم نسبت به چاپ استفتائیه ها که مقدمه ای به شرح پیوست به آن ضمیمه گردید، اقدام و جهت توزیع به ساواک ها ارسال گردد.

اقدام کننده - وثوقی - بخش ۳۱۲ - ۵۰/۷/۱۲

معاون اداره یکم عملیات و بررسی - مبینی

رئیس اداره یکم عملیات و بررسی - جوان

۵۰/۷/۱۹

به دنبال این گزارش، ساواک مرکز به چاپ جزوه مزبور با مقدمه ای برای تحریک عواطف و احساسات مذهبی مردم اقدام نموده و این جزوات را به تمامی واحدهای ساواک در شهرستان ها می فرستد.

خیلی محرمانه

به: ریاست ساواک - از: اداره کل سوم (۳۱۲)

درباره: استفتائیه های روحانیون از مراجع تقلید در مورد کتاب شهید جاوید.

بدینوسیله ۲۰ هزار جلد جزوه فوق الذکر به پیوست ارسال شد. خواهشمند است دستور فرمایید با استفاده از منابع مورد اعتماد و سایر امکانات موجود به طور غیرمستقیم و به نحوی که دخالت ساواک در توزیع آن به هیچ وجه اشاعه نیابد نسبت به پخش جزوه مذکور در بین افراد و گروه های متعصب مذهبی و روحانیون افراطی منطقه اقدام و نتایج حاصله را ضمن اعلام چگونگی عکس العمل خوانندگان جزوه مزبور به این اداره کل منعکس نمایند.

مدیرکل اداره سوم - مقدم

از این جزوه چه تعدادی منتشر و در شهرستان ها پخش شد؟

همانطور که در سند فوق آمده است، ساواک ۲۰ هزار نسخه از جزوه مزبور را چاپ کرد و در اختیار واحدهای خود در سراسر کشور قرار داد تا توزیع و اختلاف را تشدید کنند و نتیجه را هم که در اسناد دیگر ساواک ذکر شده است، منعکس کنند که در نهایت به نفع ساواک و تضعیف روحانیت خواهد بود... البته ما فقط یکی دو نمونه از این اسناد را نقل می کنیم تا روشن شود «دشمن» با چه ترفندهایی در مبارزه بر ضد روحانیت مبارز، وارد میدان می شود.

پی نوشت ها:

(۱) آیت الله العظمی گلپایگانی به روایت اسناد ساواک، ج ۲، ص ۹.

(۲) زندگینامه آیت الله گلپایگانی به روایت اسناد، ص ۴۰۳.

روایت مستند مبارزات آیت الله مشکینی منتشر شد

آیت الله مشکینی (ره) هستند، در بر گرفته است.

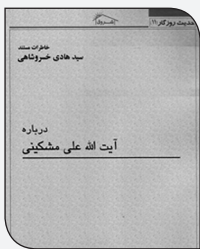
در صفحه های ۲۷۲ و ۲۷۳ کتاب «زندگی و مبارزات آیت الله مشکینی» آمده است: آیت الله مشکینی درباره فعالیت های خود در سومین تبعیدگاهش (کاشمر) چنین نقل کرده اند: «یک سال هم در آنجا تحت مراقبت شدیدتر از پیش قرار گرفتم. این بار در هر مسجدی که چند روز شروع به نماز می کردم، به سراغم آمده نماز را تعطیل می کردند و حتی در گوشه مدرسه ای که توقف داشتم، اجازه نماز جماعت ندادند و گاهی در مدارس آنجا در تاریکی، نماز جماعت می خواندیم و چندین بار رییس شهربانی مرا تهدید کرد که عاقبت کار تو وخیم خواهد بود. ما هم حرفش را از گوشه به گوش دیگر تحویل داده، مشغول کار بودیم و اگر چنانچه مورد عنایت برخی از علمای آنجا قرار ن گرفتیم، مشمول محبت و الطاف خالصانه طلاب محترم و مردم شریف این سامان شدیم و در تمام دوران، زمینه قیام را در روحیه مردم به واسطه اظهار محبتی که از آن ها نسبت به یک طلبه قم صادر می شد، امیدوار کننده می دیدم.»

کتاب «زندگی و مبارزات آیت الله مشکینی» در قطع وزیری و ۵۷۳ صفحه با شمارگان دو هزار نسخه و بهای ۱۹ هزار ریال از سوی موسسه فرهنگی هنری و انتشاراتی مرکز اسناد انقلاب اسلامی منتشر شد.

انتشار خاطرات

استاد خسروشاهی درباره

آیت الله مشکینی

دفتر یازدهم از مجموعه حدیث روزگار با عنوان «خاطرات مستند استاد سید هادی خسروشاهی درباره آیت الله علی مشکینی» از سوی انتشارات کلبه شروق منتشر شد.

سابقه آشنایی استاد خسروشاهی با آیت الله مشکینی به ۶۰ سال پیش باز می گردد و ایشان در مدت این آشنایی، مقاطع حساسی از مبارزه علیه رژیم پهلوی را نیز همراه با آن فقیه مجاهد طی کرده است.

این کتاب از یک مقدمه، گفتگوی مفصل درباره زندگی و مبارزه آیت الله مشکینی، پیوست ها و ضمائم تشکیل شده است که بیانگر گوشه هایی از زندگی این عالم مجاهد و برخی حوادث و مسائل تاریخی معاصر ایران، به ویژه تاریخ حوزه علمیه قم است.

بخش اول کتاب که حجم قابل توجهی از کتاب را به خود اختصاص داده، حاصل گفتگوی استاد با ویژه نامه مردامه ۱۳۹۱ روزنامه «جوان» است که به مناسبت سالگرد رحلت آیت الله مشکینی منتشر شد. استاد در این گفتگو خاطراتی از نماز جمعه آیت الله محمدعلی اراکی، حاشیه های کتاب «شهید جاوید»، مواضع آیت الله مشکینی درباره دارالتبلیغ اسلامی، مبارزات آیت الله مشکینی علیه رژیم پهلوی، نقش آیت الله مشکینی در اعلامیه های علیه رژیم پهلوی، اختلافات آیت الله مشکینی و آیت الله شریعتمداری، نامه های آیت الله مشکینی به دوستان و علما، سوابق اجرایی و عملکرد آیت الله مشکینی پس از پیروزی انقلاب اسلامی، ماجرای گله امام خمینی از آیت الله کاشانی، علت و ارزش ترجمه آیت الله مشکینی از قرآن کریم و در نهایت بررسی خدمات علمی، آثار و تألیفات و شاگردان آیت الله مشکینی بیان می کند.

به دنبال انتشار بخشی از خاطرات استاد خسروشاهی درباره آیت الله مشکینی در این ویژه نامه، عده ای از مخاطبان و طلاب جوان حوزه علمیه قم طی تماس های متعدد و طرح سؤالاتی جدید، خواستار توضیحات بیشتر استاد درباره دیدگاه های آیت الله مشکینی درباره کتاب «شهید جاوید» و دارالتبلیغ اسلامی و بررسی نظر جامعه مدرسین در این موارد و دیدگاه آیت الله مشکینی درباره مسأله قمه زنی شدند که جواب های استاد به همراه زندگی خودنوشت آیت الله مشکینی، در بخش دوم کتاب یعنی پیوست ها آمده است تا نکات تاریخی مهم و حساس از تاریخ معاصر و حوزه علمیه قم فراموش نشود. در انتها هم اسناد سیاسی و بعضی از مکتوبات تاریخی و نامه های منتشر نشده آیت الله مشکینی یا مرتبط به ایشان در این کتاب منتشر شده است.

چاپ اول این کتاب در ۱۴۸ صفحه، قطع رقیمی، تیراژ ۱۰۰۰ نسخه و قیمت ۳۵۰۰ تومان به جامعه علمی و فرهنگی و علاقمندان به تاریخ معاصر عرضه شده است.

گفتنی است کلبه شروق تاکنون خاطرات مستند استاد را درباره آیت الله طالقانی، علامه طباطبایی، علامه سید مرتضی عسکری، محمدعلی جمال زاده، احمد بن بلا، روزه گارودی و نشریات مخفی حوزه علمیه قم نیز منتشر کرده است.

انتقاد حجت الاسلام والمسلمین فاطمی نیا از کیفیت مراسم‌های مذهبی

رویداد: حجت الاسلام والمسلمین سیدعبدالله فاطمی نیا طی سخنانی گفت: من قبلا در جاهای دیگر عرض کرده‌ام تاکید روایات بر این است که ما به نشاط نگاه کنیم، نشاط نشاط! انشاءالله شب‌های قدر می‌آید حالا این حدیث را هیچ‌کس عمل نمی‌کند، جلسه‌های احیاء خواهیم داشت پنج ساعت الی شش ساعت! مردم را می‌نشانیم کاملاً که دیگر رمق‌شان گرفته شد هیچ حالی که دیگر نماند تازه قرآن‌ها توزیع می‌شود بگذارند روی سرشان بگویند «بک یا الله!» دعای کمیل‌مان که باید ۲۰ دقیقه طول بکشد معمولاً دو ساعت و نیم، سه ساعت، ببینید اینها روز قیامت جواب دارد، اگر صاحب شریعت بگوید چرا لطافت و ظرائف شریعت ما را در ذهن مردم ثقیل جلوه دادید، چه جواب خواهیم داد؟! یک جوان می‌خواهد برود دعای کمیل می‌داند که رفتنش با خودش است برگشتنش با کرام الکاظمین است! می‌خواهد برود احیاء رفتنش با خودش است برگشتن با کرام الکاظمین، بابا شش ساعت هم آخر احیاء می‌شود؟! آخر چه کسی گفته است؟! آگه تو خودت حال داری خوب برو یک گوشه، برادر من عزیز من حالت را که نمی‌توانی به کسی منتقل کنی.

خلاصه نشاط خیلی مهم است، روایت داریم که آقا خطرناک است، تو همین قم یک طلبه‌ای بعضی ریاضات‌ها را بر خودش تحمیل کرده بود، حتماً باید نماز شب بخواند، روزی سه جزء قرآن بخواند، چه بکند، چه بکند، چون پشتوانه علمی هم نداشت یک‌دفعه بریده بود، آمده بود می‌گفت بله ما یکوقت بیکار بودیم نماز شب می‌خواندیم!، چرا؟ برای اینکه پشتوانه علمی نداشت، نشاط هم نداشت، یک وقت حاج آقا حسین فاطمی است رضوان الله علیه قریب به یک قرن نماز شب خواند و سیر نشد، یک وقت مرحوم آیت الله العظمی اراکی بود قریب به یک قرن نماز شب خواند و سیر نشد، امام همدینطور بزرگان همدینطور، یک وقت هم یک آدمی که پشتوانه علمی ندارد روی احساس آمده، فقط احساس.

احساس یک اندازه ای دارد عزیز من، اگر کسی علوم اولین و آخرین را داشت باشد حال نداشته باشد یک عباسی نمی‌آرد و اگر کسی حال داشته باشد پشتوانه علمی نباشد، بالاخره نمی‌خواهم بگویم همه علامه بشوند ولی حال هم که پیدا می‌کنی باید یک پشتوانه‌ای داشته باشد، یک حدیثی، آیه‌ای، مبنایی، اما دیگر همه‌اش بشود احساس. خدا شاهد است الان در حتی تهران هم یک مجالسی روی احساس برگزار می‌شود، خیلی ببخشید نواری را آورده بودند یک جایی در آن نوار آن بنده خدایی که می‌خواند می‌گفت که بله امام حسین به قبر بنی هاشم گفت که شب عاشورا اگر تو هم می‌خواهی بروی، برو! خیلی ببخشید، اینها درد دل من است، اینها چیزهایی است که در پایتخت شیعه خوانده می‌شود، نوار می‌شود، پخش می‌شود، مشتری هم دارد.

بعد می‌گوید: عباس خوشگله! آمد زینب کبری را پیدا کرد گفت به داداش حسین یک چیزی بگو! مثل اینکه میدان مولوی بوده مثلاً، دروازه غار بوده نمودباله، این شد حرف؟! همش احساس؟! آدم قبر بنی هاشم را اینطور یاد می‌کند؟! قبر بنی هاشمی که ائمه وقتی اسمش می‌آمد تعظیمش می‌کردند، می‌گفتند عمو می‌نافذاالبصیره بود عمو می‌پردای برابر چشمش نبود، آنوقت اینطور می‌گویند؟! که دو نفر عوام می‌خواهند گریه کنند؟! می‌خواهم صد سال گریه نکنند، اگر می‌خواهیم به یک آدم عوامی هم حالی بدهیم به او بفهمانیم روی این روایت داریم این را به تو می‌گوییم، روی این مینا داریم می‌گوییم، مبنایش این است.

«مکه» در حال از دست دادن هویت فرهنگی است

بهمن ادیب زاده استاد معماری درباره روند ساخت و ساز در مکه و شرایط حاکم بر آن یادآور شد: رویکرد عمران و آبادی تحت عنوان توسعه حرم شریفین و جهت این توسعه بسیار مهم است. در زمان خلفای دوم و سوم خانه‌های اطراف بیت الله را خریدند و توسعه دادند. در ۱۳۷۰ و محدوده خانه خدا هیچ ساختمانی وجود ندارد که بلندتر از این مکان مقدس باشد و در دوره های بعدی هم خانه خدا نسبت به رواق های اطراف خود کاملاً مسلط است.

ادیب زاده ادامه داد: بعدها به تدریج ساختمان هایی بلندتر تحت عنوان توسعه حرم و اضافه کردن صحن برای زائران ساخته می شود اما افزودن این صحن ها به قیمت نابودی هویت فرهنگی رقم می خورد.

شهر مکه در حال از دست دادن هویت فرهنگی‌اش است

این استاد معماری دانشگاه اظهار کرد: جغرافیای خانه خدا در محیطی است که با تپه های سنگی محاصره شده است. در طرح های جدید خانه های سنگی برداشته می شود و خانه کعبه که هویت جغرافیایی خود را از کوه های اطراف می گیرد، به تدریج تبدیل به دشتی می‌شود که ساختمان هایی جایگزین آن کوه ها می شوند.

این استاد شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی تصریح کرد: با این اقدامات حافظه تاریخی اینجا صفر می شود و این بسیار

خطرناک است. در مراحل بعدی ما با معماری مواجه می شویم که نه تنها متعلق به حجاز نیست بلکه متعلق به مشرق زمین هم نیست. به عبارتی خانه خدا تبدیل به ماکتی محصور شده با ساختمان هایی است که به سبک شیکاگو و نیویورک ساخته شده است. این باعث می شود که شهر مکه هویت اصلی خود را از دست بدهد و تبدیل به ناکجا آباد شود چون در حال از دست دادن نشانه های بومی خودش است.

الیور وین رایت منتقد معماری روزنامه گاردین از لندن دیگر مهمان مجازی برنامه بود که در خصوص معماری شهر مکه مقاله ای نوشته بود و درباره آن گفت: برج ساعت البیت دومین برج مرتفع جهان با ارتفاع ۶۰۰ متر در حال احداث در مکه است. پس از بررسی متوجه احداث ساختمان هایی با وضعیت مشابه در مکه شدم که میراث فرهنگی مکه در آن در حال نابودی است.

وین رایت منتقد معماری ادامه داد: یونسکو تلاش کرد تا این مکان های مقدس را به عنوان آثار حفظ شده میراث جهانی حفظ کند اما حکومت سعودی اجازه نداد تا این مکان ها در لیست یونسکو قرار بگیرد و ممکن است این اقدام دلایل سیاسی داشته باشد. این در حالی است که از معماری واتیکان به شدت محافظت می شود و مانع نابودی آن می شوند. شاید مکه آسیب فیزیکی نبیند اما در اطراف آن وضع متفاوت است.

منتقد معماری روزنامه گاردین در خصوص برداشت خود از شباهت برج البیت با بیگ بن لندن گفت: این برج ۶ برابر برج بیگ بن لندن است که برای احداث آن مکان های اطراف ویران شد و مثل این بود که صفحه بزرگی را اطراف آن ایجاد کنند و معماری بومی آن از بین رفته است.

الیور وین افزود: وقتی در مکه باشید، برایتان دشوار است که به این برج ها توجه نکنید. کل مسجدالحرام در حال محصور شدن با این برج هاست و این جالب توجه است.

بهمن ادیب زاده استاد معماری در پایان چند راه حل برای توقف ساخت و سازهای اطراف مکه ارائه داد و گفت: این حساسیت دفاع از مکان های مقدس می تواند در قالب مجمع بین المللی حفاظت از مکان های مقدس که حالت خصوصی داشته باشد، شکل بگیرد. دوم اینکه دانشگاه های معماری، شهرسازی و پایداری محیطی وارد این عرصه شوند و می توانند با کنفرانس های بین المللی منشورهایی تدوین کنند که مجامع بین المللی پاسخگوی آن باشند. در آخر هم دخالت دادن یونسکو برای حفظ میراث مذهبی عربستان می تواند کارساز باشد.

مکه افتاده است و چرا به صحبت‌های شما بی‌توجهی می‌کنند، گفت: کارهای من برای حفظ میراث اسلامی بوده است. نسبت به این مسأله نگرانی بسیاری دارم و تلاش می‌کنم مکان تولد پیامبر(ص) را حفظ کنم چون الان این محل کتابخانه شده و با اقدامات وهابی‌ها در حال نابودی است. وهابی‌ها می‌خواهند این خانه را خراب و آن را تبدیل به پارکینگ یا آسمان خراش دیگری کنند که مشرف به مکه است.

عرفان احمد آل علوی ادامه داد: طی ۲۰ سال گذشته در ایالات متحده و انگلستان کنفرانس‌ها و سخنرانی‌هایی داشتم و نشان دادم که قرار است چه اتفاقی بیفتد و این کارها قبل از احداث برج ساعت البیت مکه بود. در قدس

شریف می‌بینیم وقتی تکه ای از مسجد الاقصی تخریب می‌شود، همه به آن توجه و برای آن تظاهرات می‌کنند اما در مکه و مدینه هیچ کسی اعتراض نمی‌کند.

حاکمان عربستان طی ۳۰ سال حدود ۳۰۰ مکان مذهبی تاریخی را نابود کردند

آل علوی افزود: ۳۰ سال پیش در مکانی که مادر پیامبر(ص) مدفون شد، بولدوزرها آمدند و آنجا را ویران کردند. من کنفرانسی را در انگلستان برگزار کردم تا اطلاع رسانی کنم و نماینده کشورهایی مانند هند و پاکستان آنجا بودند اما بعد از کنفرانس همه رفتند و این مسأله مغفول ماند. این تخریب ها طی ۳۰ سال گذشته زیاد بوده و حدود ۳۰۰ مکان تاریخی که تنها متعلق به پیامبر(ص) نبودند هم ویران شد. این مکان ها به اهل بیت تعلق داشته است.

مدیر اجرایی بنیاد تحقیقات میراث اسلامی مکه تشریح کرد: ما می‌دانیم آثار اسلامی و مکان‌های مربوط به اهل بیت در حال ویران شدن و محو شدن از جهان است اما مسیحیان با وجود اینکه بعضی مسائل تاریخی در مورد مصلوب کردن حضرت مسیح(ع) اثبات نشده، تلاش کردند آثار خودشان را حفظ کنند. مکان‌های تاریخی اسلامی در حال تبدیل شدن به اسطوره است و اثبات کردن اسطوره هم دشوار است. وقتی امپراتوری عثمانی حاکم بر عربستان سعودی بود، وضع متفاوتی حکمفرما بود. در آن دوره برخی از مکان های مذهبی مکه و مدینه را حفظ کردیم.

در موزه‌های عربستان آثار شخصی ملک عبدالعزیز را جمع‌آوری کردند نه آثار صدر اسلام را

وی افزود: ما در مکه و مدینه دو موزه داریم. با بازدید از این دو موزه مشاهده می‌کنیم که قدمت آن به ۴۰۰ الی ۲۰۰ سال پیش و آثار شخصی ملک عبدالعزیز باز می‌گردد. در این موزه‌ها میراثی متعلق به صدر اسلام را نمی‌بینیم. یونسکو مکان هایی را برای حفاظت خودش از آثار تاریخی معین کرده است اما برای حفاظت از میراث فاطمه(س) و علی(ع) چه کاری انجام شده است؟ آل علوی گفت: این مکان ها در حال محو شدن هستند و فرزندان نسل‌های آینده نمی‌توانند از آنها مطلع شوند. ما در برهه حساسی هستیم که مسلمانان باید در آن بیدار شوند. مسجد الاقصی سومین مکان مقدس است و این در حالی است که مکه بلد الامین و مکانی است که حجاج آنجا می‌آیند. باید به مسجدالحرام توجه بیشتری کرد چون مسجد الاقصی تحت نظر صهیونیست ها است اما مکه و مدینه تحت حکومت مسلمانان است و رژیم سعودی که داعیه اسلام را دارد پشت این قضیه نمی‌ایستد.

قسمت بیست و پنجم برنامه «راز» با موضوع «چالش‌های معماری مقدس‌ترین مکان» با حضور بهمن ادیب زاده استاد معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی از شبکه چهارم سیما پخش شد.

در بیست‌وپنجمین برنامه «راز» عرفان احمد آل علوی مدیر اجرایی بنیاد تحقیقات میراث اسلامی مکه و الیور وین رایت منتقد معماری و طراح روزنامه گاردین از لندن مهمانانی بودن که از طریق اینترنت با برنامه «راز» ارتباط برقرار کردند.

در رم در ۱۰ کیلومتری واتیکان حق ساخت مکانی بلندتر از واتیکان وجود ندارد

در ابتدای بحث طالب زاده در خصوص بلندمرتبه‌سازی در اطراف کعبه و سایه ای که برخی شبیه بیگ بن روی این خانه مقدس انداخته است گفت: کل جامعه اسلامی و جهانی درباره این اتفاق سکوت کرده است. این سکوت آن قدر طولانی شده است که برج شبیه بیگ بن را ساختند. بحث ما درباره بی‌تفاوتی نسبت به این مکان مقدس و سکوت جامعه اسلامی در قبال آن است. حتی در رم در ۱۰ کیلومتری واتیکان حق ساخت مکانی بلندتر از واتیکان را ندارید اما در مکه صاحبان این کشور نسبت به این مسئله بی‌تفاوت هستند.

بهمن ادیب زاده استاد معماری در رابطه با صحبت‌های طالب زاده عنوان کرد: برای

اینکه بتوانیم وضعیت فعلی را بهتر تحلیل کنیم، باید از سابقه و پیشینه تاریخی این مکان‌ها شروع کنیم. اول اینکه وقتی به خالق هستی برای ساخت خانه خودش مراجعه می‌کنید، متوجه می‌شوید اصولی را برای ساخت خانه خودش معین می‌کند. این اصول منحصر به زمان و مکان نیست. به همین دلیل در زبان وحی خداوند می‌فرماید اولین خانه‌ای که برای مردم بنا کردم، کعبه است. وقتی ته‌اجمی نسبت به خانه خدا صورت می‌گیرد، تمام ادیان مقابل آن قرار می‌گیرند. کعبه خانه‌ای است که مایه هدایت و رحمت عالمیان است.

استاد معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی توضیح داد: سابقه تاریخی مکه نشان می‌دهد کعبه ۲ هزارسال قبل از میلاد مسیح بنیان نهاده شده است. شهرساز خانه خدا حضرت ابراهیم(ع) یعنی یک پیامبر است و ساکنان آن فرزندان پیامبر و خانواده آنها هستند که زندگی آنجا را بنا می‌نهند. پس از آن ابراهیم(ع) خانه خدا را با قوانین خاصی یعنی تساوی اجزا می‌سازد و خداوند امر می‌کند که این مساوات اجزا در مکانی باشد که سرشار از آرامش باشد.

کعبه نباید تحت سیطره هیچ حاکمی باشد

ادیب زاده افزود: وقتی اشاره می‌کنیم که این خانه متعلق به جهانیان است، اگر در طرح های توسعه معماری و شهرسازی آن برنامه ریزی می‌کنیم باید مواظب باشیم مکتب‌های خاص معماری غربی بر آن حاکم نشود. معماری باید متناسب با فرهنگی بومی مکه باشد. از ملاک‌ها و مبانی انتخاب خانه خدا «بیت العتیق» بودن آن است؛ یعنی تحت سیطره هیچ حاکمی نباشد و خانه‌ای آزاد باشد. برای احداث هر بنایی باید به مبانی بنیان گذاری کعبه توجه شود.

طالب زاده با اشاره به بی تفاوتی جهان اسلام نسبت به ساخت و سازهای بی رویه اطراف خانه کعبه تصریح کرد: ما همیشه شاهد این بودیم که این موضوع حتی در سطح رسانه ها هم مطرح نمی شود و وقتی تفکر وهابیت وارد این قضیه شد، عملاً تبدیل به فاجعه شد. فشار دولت و وهابیت اجازه هیچ حرکتی بر علیه این مسئله را نمی دهد. عرفان آل احمد علوی به من گفت که دومین برج بلند جهان را تبدیل به یک هتل مدرن کرده‌اند و حق نداریم به عنوان جامعه اسلامی علت این جریان را بپرسیم.

وهابیت قصد تخریب محل تولد پیامبر(ص) و ساخت یک پارکینگ بجای آن را دارد

در میانه نخست برنامه عرفان احمد آل علوی مدیر اجرایی بنیاد تحقیقات میراث اسلامی مکه به عنوان مهمان مجازی در پاسخ به این سوال که چه اتفاقی در

پدیده سیاسی است. البته اختلاف نظرهایی مذهبی بین شیعه و سنی وجود داشته و دارد، اما در واقع تبدیل این اختلافات به یک کشمکش، درگیری و تنش در نتیجه یک عنصر خارجی با ماهیتی سیاسی است.

همچنین باید گفت همواره پس از یک دوره افراط گرایی در سطح جهان اسلام، شاهد فاصله گرفتن مردم از این گرایش و فروکش کردن و انزوای تندرو ها هستیم. در واقع با توجه اینکه تندروی مذهبی از مرکز مشخصی هدایت میگردد و تلاش می شود این تندروی مذهبی را تداوم بخشند و اوج دهند، اما تندروی مذهبی ظرفیت محدودی دارد و بعد از مدتی جایگاه خود را در سطح جامعه اسلامی از دست می دهد.

به عبارت دیگر پس از هر مرحله اوج گیری تندروی مذهبی و قدرت گرفتن جریان های سلفی افراطی، جوامع اسلامی و امت اسلامی شاهد شکل گیری نوعی واکنش منفی به جریان های تندرو و رفتارهای افراط گرایانه است. متعاقب این امر یک دوره کاهش نفوذ و تاثیر تندروها و افول جریان تندروی مذهبی و بازگشت به روند اعتدال مذهبی و رویکرد تقریبی پدید می آید .

این امر فرصتی فراهم می کند تا نهادهای تقریبی بتوانند دوره های جدیدی از تقریب در سطح جهان اسلام را ایجاد کنند. اما باید در نظر داشت که به گونه کلی مساله مبارزه با تندروی باید مبارزه ای پیوسته و دائمی و متوجه منابع اصلی باشد و حتی مواجهه با تندروی هم نباید از طبیعت تندروانه ای برخوردار باشد تا بتواند اثرات خود را باقی گذارد.

منبع:فارس

بیانیه مجمع

تقریب مذاهب اسلامی در مورد حوادث خونبار مصر

درپی بروز نارامی های جدید در مصر و حمله نظامیان مصری به معترضان که به کشته و مجروح شدن هزاران نفر در مصر انجامید ، مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی در بیانیه ای این اعمال خشونت امیز را محکوم و بر توقف این خونریزها در مصر تاکید کرد .

متن بیانیه مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم
(الَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ)

حوادث خونبار و کشتاری که امروز در سرزمین مصر رخ می‌دهد، با شریعت حضرت محمد(ص) که بیانگر حرمت خون مسلمانان و اموال و آبروی آنان است، منافات دارد.

مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی مباح دانستن جان مسلمانان را محکوم می‌کند و به شدت بر ضرورت توقف هرگونه برخورد مسلحانه در مصر و وجوب رسیدن به یک راه حل مسالمت آمیز در جهت محقق شدن خواسته‌های ملت مصر و ایجاد امنیت بر اساس شریعت خداوند سبحان تاکید می‌کند.

ما در مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی اعلام می‌کنیم که آنچه امروز در سرزمین مصر رخ می‌دهد مصیبتی بزرگ برای همه مسلمانان به ویژه ملت مصر است؛ ما همچنین ابراز همدردی خود را با خانواده‌های شهدا و مجروحان و آسیب دیدگان این حوادث اعلام می‌داریم و از خداوند عزوجل می‌خواهیم شفای عاجل به مجروحان و صبر به خانواده‌های شهدا عنایت فرماید.

از خداوند بزرگ و بلندمرتبه نیز تقاضا داریم این مصیبت را از برادران ما در مصر بزدايد و نعمت امنیت و آرامش و برادران را به آنان مرحمت فرماید.

مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی

۲۵ مرداد ۹۲

در گیری شیعه – سنی و راهکارهای کاهش اختلافات مذهبی در خاورمیانه

سید مرتضی نعمت زاده

هر چند اختلاف ها و جنگ های مذهبی ریشه در گذشته داشته است، اما در چند سال گذشته و با گسترش شکاف بین ایران و کشورها عربی منطقه و همچنین غرب و آغاز انقلاب های بهار عربی نموده‌ها و نشانه هایی از جنگ مذهبی و گسترش شکاف های مذهبی و دینی در خاورمیانه نمود یافته است.

بسترهای گوناگون افزایش شکاف بین مذاهب شیعه و سنی در خاورمیانه :

از نظر تاریخی اگر به این مساله نگاه کنیم تا پیش از انقلاب اسلامی ایران از آنجا که ایران به عنوان یک کشور اسلامی عرض اندام نکرده و به گونه طبیعی پرچمداری مذهبی شیعه را در دست نگرفته بود ما شاهد وجود تضادهای مذهبی نبودیم، اما بعد از اینکه ایران انقلابی به عنوان کشوری اسلامی ظهور و عرصه را بر عربستان تنگ کرد ریاض برای مقابله با ایران پرچم اختلافات مذهبی را در دست گرفت و با توجه به گفتمان مذهبی خود (که طبیعتا گفتمان مذهبی وهابی و سلفی است) زمینه های درگیری های مذهبی را در منطقه ایجاد کرد.

در ادامه این روند باید گفت این تنشها و درگیری ها در گذشته زمینه های کمتری داشت و به همین علت زمینه ظهور چنانی پیدا نکرد، اما زمانی که رژیم عراق سقوط کرد و دولت نوین به قدرت رسید و بیشترین قدرت در دست شیعیان قرار گرفت عربستان به عنوان پرچم دار اختلافات مذهبی در منطقه عراق را به سمت درگیری های مذهبی سوق داد.عصبیت های مذهبی ماهیتی افراطی و تندروانه دارند و اصولا با طبیعت جامعه اسلامی که دارای طبیعت معتدل است سازگار نیست، لذا تندروی و افراط گرایی پدیده ای گذرا و ناپایدار است. البته مدت پایداری این پدیده بستگی به نقش علما، اندیشمندان و رسانه ها دارد. اما در عین حال پدیده ای است که نمی تواند مدت زیادی دوام آورد. چرا که اصولا موجب بروز مشکلات در زندگی مردم مسلمان شده است.

چنانچه این کشور به مرکزی برای تولید تنش های مذهبی و مرکز تولید انبوه اختلافات و تضادهای تند و جنگ خونین مذهبی و سپس صادرات آن به سراسر جهان تبدیل شد. بدین منظور شبکه گسترده و فعالی برای انتقال نیروی انسانی سلفی تندرو به همراه تسلیحات و پول با طراحی و مدیریت عربستان و همکاری و مشارکت امارات، اردن و قطر ایجاد شد. یعنی تحولات عراق نقطه عطفی در درگیریهای مذهبی در منطقه خاورمیانه به شمار می رود. بعد از این مرحله ما شاهد امتداد درگیریهای مذهبی در عرصه سوریه بوده ایم.

در واقع در بحران سوریه درگیری مذهبی وجود نداشت بلکه درگیری سیاسی وجود داشت که به درگیری مذهبی ترجمه شد و تحت پوشش درگیری مذهبی به تعمیق شکاف های مذهبی در جهان اسلام پرداخته شد. در شرایط کنونی نیز این روند با فراز و نشیب هایی ادامه یافته و به مرحله فعلی رسیده است.

مهمترین عوامل داخلی و منطقه ای موثر در روند درگیریها و تنش های مذهبی منطقه:

در یک سال گذشته بمب گذاریهایی گسترده ای بر ضد شیعیان پاکستان وجود داشته و تشدید تنش شیعی سنی در کشورهای عربی چون عراق، لبنان، سوریه و بحرین وجود داشته است. با این حال در تعیین علل موثر در درگیری های مذهبی و فرقه ای در خاورمیانه سه متغیر نقش مهم دارند. متغیر نخست متغیر بومی و متغیر دوم متغیر منطقه ای و متغیر سوم سلسله عوامل بین المللی است. واقعیت آن است که در سطح بومی هر چند زمینه های اختلافات مذهبی وجود دارد، اما این اختلاف مذهبی زمینه تبدیل شدن به شکاف را ندارد.

یعنی به خودی خود اختلافات مذهبی مذاهب اسلامی تنش آمیز نیست و به گونه کلی در بسیاری از مناطق جهان اسلام شیعیان و اهل تسنن سالهای بسیار در کنار هم به گونه مسالمت آمیز زندگی کرده اند. اما وقتی که عنصر خارجی بویژه از نوع سیاسی وارد این مساله شد این اختلافات مذهبی به درگیریهای مذهبی تبدیل شد.

بنابراین من معتقدم که بازیگران منطقه ای و بین

المللی نقش بسیار مهمی در تبدیل اختلاف مذهبی به درگیری های مذهبی بین مسلمانان دارند. در همین راستا چند منبع مهم برای درگیری ها و اختلافات مذهبی در سطح منطقه عمل می کنند. نخست عربستان است که گفتمان وهابی آن گفتمانی فرقه گرایانه است و هویت این گفتمان نیز دامن زدن به اختلافات مذهبی است. دوم اینکه در کنار این رویکرد طرز فکر القاعده ای وجود دارد که به نوبه خود در جهان اسلام منتشر شده و گفتمانی فرقه گرایانه است. عنصر سوم اسرائیل است. تنش میان ایران و عربستان از مواردی است که در حوزه تضادهای مذهبی سوق می یابد و جریان های هایی که به دنبال درگیری و تنش مذهبی هستند از سوی برخی از قدرتهای منطقه حمایت می شوند. به عبارت دیگر کنار آمدن ایران و عربستان تا حد زیادی نقش مهمی در فروکش کردن تنشها و درگیری های مذهبی دارد. در این شرایط با توجه به راهکارهایی در چند سطح باید با پدیده درگیری ها و تنش های مذهبی مقابله کرد.

استراتژی اسرائیل در جهت مقابله با اسلام و انقلاب اسلامی در جهت ایجاد خشونت های مذهبی و رویارویی با ایران از راه مذهبی است. در سطح بین المللی هم با توجه به اینکه غرب و امریکا همپیمان عوامل منطقه ای است در افزایش تنشها و درگیریهای مذهبی دخیل است و نقش مهمی هم ایفا می کند. چنانچه مدتی پیش کسینجر در مراسم تحلیف پاپ جدید مسیحی اعلام کرد در یک سال گذشته در ایجاد اختلاف مذهبی در جهان اسلام بیش از صد سال کار کرده ایم. این امر بیانگر آن است که امریکا در ورای همپیمانان منطقه ای خود در این مساله نقش دارد.

نقش علما و فتواهایی ضد شیعه و رسانه های منطقه ای در گسترش شکاف های مذهبی شیعه سنی:

قطعا رسانه ها از ابزارهای تنش مذهبی در منطقه هستند و نقش بسیار مهمی نیز ایفا می کنند. در واقع با توجه به اینکه اصولا مهمترین ابزار ایجاد تنش مذهبی در منطقه ابزار نرم افزاری است، رسانه ها نقش بسیار مهمی را بر عهده دارند و قدرت های موثر در این زمینه هم تلاش می کنند تا از این ابزار در جهت تعمیق شکاف و تشکیل درگیری مذهبی در منطقه استفاده کنند.

آنان در این رویکرد برخوردهای صادقانه ای ندارند و با تمسک به شیوه های مختلف رسانه ای تلاش می کنند که بیش از پیش به این مسله دامن زند تا تنش و درگیری شیعه و سنی به وضعیت برگشت ناپذیر برسد. گذشته از این نیز متاسفانه برخی عالمان دینی هم متاثر از این وضعیت هستند. البته برخی از عالمان دینی که حقوق بگیران و کارمندان نظام های سیاسی هستند نقش مستقیمی در این درگیریهای مذهبی دارند و با صدور فتواهای تکفیری و مذهبی به این مساله دامن می زند.

اما برخی دیگر از علما که انگیزه اولیه ای در زمینه افزایش درگیری های مذهبی ندارد نیز تحت تاثیر فضای رسانه ای و افکار عمومی دچار تعصبات مذهبی می شوند و در این زمینه به تشدید تنش شیعه و سنی می پردازند. در مقابل این علما تعداد اندکی از علما و روحانیون هم تلاش می کنند در برابر چنین جریانی ایستادگی کنند که گاه در هجوم عظیم و تبلیغات و فضای منفی که در ارتباط مذهبی وجود دارد قدرت مقاومت چندان ندارند.

در کنار این تعدادی از نهادهای علما و نهادهای دینی هم با توجه به اعتقاد به مساله مقاومت و رویارویی با رژیم صهیونیستی به عنوان اولویت اول مسلمانان تلاش می کنند درگیری های انحرافی را مهار و افکار عمومی را متوجه دشمن اصلی یعنی امریکا و رژیم صهیونیستی کنند. در این شرایط باید اشاره کرد که این رویکرد در میان مدت قدرت تاثیرگذاری بر افکار عمومی را پیدا می کند و به همین علت هم ما در مقاطعی شاهد فروکش کردن تنش های مذهبی بعد از یک دوره اوج گیری آن در جهان اسلام بوده ایم.

رویکرد و راهکارهایی برای مقابله با جنگ های فرقه ای و مذهبی در منطقه و افزایش درگیری شیعه و سنی؛ واقعیت آن است که پدیده تعارض یا تنش شیعه و سنی قبل از اینکه یک پدیده مذهبی باشد یک پدیده سیاسی است. البته اختلاف نظرهایی مذهبی بین شیعه و

سنی وجود داشته و دارد، اما در واقع تبدیل این اختلافات به یک کشمکش، درگیری و تنش در نتیجه یک عنصر خارجی با ماهیتی سیاسی است. گذشته از این وقتی از جنگ سرد مذهبی در منطقه یاد می شود بیشترین سطح آن باید در تنش بین کشورهای اثرگذار منطقه مورد تحلیل قرار گیرد. یعنی وقتی کشورهای اثرگذار منطقه مشکلات سیاسی خود را حل کنند این امر در فروکش کردن تعارض های مذهبی نقش مهمی ایفا می کند.با توجه به اینکه اصولا مهمترین ابزار ایجاد تنش مذهبی در منطقه ابزار نرم افزاری است، رسانه ها نقش بسیار مهمی را بر عهده دارند و قدرت های موثر در این زمینه هم تلاش می کنند تا از این ابزار در جهت تعمیق شکاف و تشکیل درگیری مذهبی در منطقه استفاده کنند. آنان در این رویکرد برخوردهای صادقانه ای ندارند و با تمسک به شیوه های مختلف رسانه ای تلاش می کنند که بیش از پیش به این مسله دامن زند تا تنش و درگیری شیعه و سنی به وضعیت برگشت ناپذیر برسد.

از جمله روابط ایران و عربستان در این حوزه مهم است. در واقع تنش میان ایران و عربستان از مواردی است که در حوزه تضادهای مذهبی سوق می یابد و جریان های هایی که به دنبال درگیری و تنش مذهبی هستند از سوی برخی از قدرتهای منطقه حمایت می شوند. به عبارت دیگر کنار آمدن ایران و عربستان تا حد زیادی نقش مهمی در فروکش کردن تنشها و درگیری های مذهبی دارد. در این شرایط با توجه به راهکارهایی در چند سطح باید با پدیده درگیری ها و تنش های مذهبی مقابله کرد.

نخست اینکه از یک سو کنار آمدن قدرت های منطقه ای تا حد زیادی در فروکش کردن این تنش موثر است. یعنی نمی توان عوامل بومی را در فروکش کردن این درگیری ها نادیده گرفت و صرفا آن را وابسته به درگیری های کلان بین المللی دانست. دوم اینکه در سطوح داخلی نقش علما و رسانه ها را باید مورد توجه قرار داد و تلاش کرد که نخبگان جهان اسلام، علما و روشنفکران از یک سو و رسانه های جهان اسلام به مساله وحدت و کم کردن زمینه های تنش و درگیری ها کمک کنند.

این امر نیاز به نوعی تحرک مهم از سوی نهادهای وحدت گرا و تقریبی دارد. یعنی هم می توان با نخبگان اسلامی ارتباط برقرار کرد، نخبگان و علما را به سوی تقریب بسیج کرد و هم اینکه رسانه های جهان اسلام را (که رویکردی وحدت گرایانه دارند) در چارچوی کلان در کنار هم قرار داد تا در یک سو فعالیت کنند.

همچنین باید رسانه های ضد تقریبی و ضد وحدت در جهان اسلام را یا مهار کرده و یا منزوی کنند. نکته سوم و دیگری که بسیار مهم است باید بر اولویت های جهان اسلام بویژه در رویارویی با دشمنان جهان اسلام یعنی اسرائیل و امریکا تاکید کرد. این امر می تواند نقش بسیار مهمی در افزایش تقریب و کاهش اختلاف داشته باشد. چهارم اینکه در کنار این امور باید برای ارتقا فهم دینی در سطح جهان اسلام توجه کرد. چرا که این مساله می تواند عصبیت های مذهبی را تا حد زیادی کاهش دهد. البته باید به این مساله توجه داشت که ما هم با نوعی خطر سلفی گرایی مذهبی در جهان تشیع روبرو هستیم. هر چند سلفی گرایی شیعی سلفی گرایی تاریخی و ریشه دار نیست و فاقد پشتوانه علمی و همراهی علما است، اما وقتی که تعصبات مذهبی در جهان اسلام افزایش یابد ما با این پدیده هم در جهان تشیع روبرو هستیم که مقابله علما با این پدیده می تواند کمکی به کاهش واگرایی و تنش بی شیعه و سنی باشد.

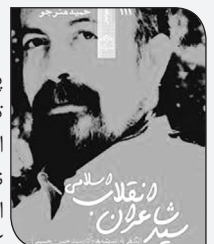
نتیجه گیری و چشم انداز :

عصبیت های مذهبی ماهیتی افراطی و تندروانه دارند و اصولا با طبیعت جامعه اسلامی که دارای طبیعت معتدل است سازگار نیست، لذا تندروی و افراط گرایی پدیده ای گذرا و ناپایدار است. البته مدت پایداری این پدیده بستگی به نقش علما، اندیشمندان و رسانه ها دارد. اما در عین حال پدیده ای است که نمی تواند مدت زیادی دوام آورد. چرا که اصولا موجب بروز مشکلات در زندگی مردم مسلمان شده است.پدیده تعارض یا تنش شیعه و سنی قبل از اینکه یک پدیده مذهبی باشد یک

نشریه مرکز بررسی‌های اسلامی
دوهفته‌نامه سیاسی، اجتماعی، فرهنگی
 صاحب امتیاز و مدیرمسئول: **سیدهادی خسروشاهی**
 سردبیر: **سید محمود خسروشاهی**
 دفتر مرکزی: قم / خیابان شهدا (صفائیه) / نبش ممتاز
 تلفکس: ۱۴۲۳ ۷۷۴ صندوق پستی: ۱۳۶ چاپ: ولیعصر
 پست الکترونیکی: besatonline@gmail.com

معرفی کتب مرکز اسناد انقلاب اسلامی

سیدشاعران انقلاب اسلامی (نگاهی به اندیشه‌ها و آثار سیدحسن حسینی)

تألیف: حمیدهنرجو
 معرفی کتاب: پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تحولی اساسی در حوزه ادبیات فارسی ایجاد شد. نویسندگان و شعرائی که از انقلاب اسلامی حمایت کرده بودند، در عرصه‌ی

ادبیات با کشاندن مفاهیم والای انقلابی - اسلامی به این حوزه، باعث ایجاد جریانی نو با عنوان «ادبیات انقلاب اسلامی» شدند. جریانی که با تأثیر بر نسل‌های بعد توانست انقلاب را نهادینه کند. از جمله‌ی این نویسندگان و شعرا که با شهادت تمام از ظرفیت‌های زبان فارسی برای گسترش ادبیات انقلابی استفاده نمود، زنده‌یاد دکتر سیدحسن حسینی می‌باشد. او از شاعران نام‌آوری است که پس از انقلاب اسلامی با آثاری درخور، ظهور و بروز یافت. ورود هنرمندانه وی با قالب‌های شناخته‌شده شعری و کوشش در به تصویر کشیدن مضامین و مفاهیم متعالی انسانی، اسلامی و ملی از افتخاراتی است که در کارنامه‌ی شاعر به چشم می‌خورد.

مکافات: آخرین روزهای جمهوری آمریکایی

جانسون، چالمز، ترجمه: علی اکبر جعفری کجانی.
 معرفی کتاب: تجربه‌ی تاریخ نشان داده که همه‌ی امپراتوری‌های بزرگ پس از فراز و نشیب‌های بسیار و گاه حتی در اوج قدرت نهایتاً رو به زوال نهاده و دچار فروپاشی شده‌اند. نمونه‌هایی همچون امپراتوری روم و عثمانی و بریتانیا در گذشته و اتحاد جماهیر شوروی در عصر حاضر مؤید این حقیقت تاریخی هستند. امپراتوری ایالات متحده آمریکا هم نمی‌تواند از این قاعده مستثنا باشد و روزگاری به سرنوشت این امپراتوری‌ها دچار خواهد شد. شاید مروری هرچند کوتاه بر اوضاع یک دهه‌ی گذشته آمریکا نشانه‌های این زوال را برای ما آشکارتر سازد.

به لطف سیاست‌های میلیتاریستی و جنگ‌طلبانه‌ی سردمداران ایالات متحده، از جمهوری خواه گرفته تا دموکرات، آمریکا از بزرگ‌ترین قدرت اقتصادی جهان به بدهکارترین دولت دنیا تبدیل شده است.

ظهور قدرت‌های اقتصادی بزرگی همچون چین، گسترش مخالفت با الگوی آمریکایی در آمریکای لاتین، بحران اقتصادی جهانی که از این کشور آغاز و به سایر نقاط جهان سرایت کرده و در نهایت افول وال استریت به عنوان نماد برتری اقتصادی آمریکا، تنها نمونه‌هایی از کاهش قدرت و نفوذ ایالات متحده در عرصه‌های مختلف جهانی است. در کنار این عوامل، شکست سیاست‌های آمریکا در عراق و افغانستان، تقویت موضع جبهه‌ی مقاومت در خاورمیانه پس از جنگ‌های لبنان و فلسطین، گسترش احساسات ضدآمریکایی و ضدصهیونیستی در کشورهای اسلامی و نهایتاً سقوط دیکتاتورهای مورد حمایت آمریکا در جهان عرب و ظهور یک خاورمیانه‌ی اسلامی را هم می‌توان به فهرست زمینه‌های فروپاشی سلطه‌ی جهانی ایالات متحده افزود.

معارفه رئیس جدید بنیاد ایران‌شناسی

ایشان با بیان اینکه ما منتعم به نعمت اسلام، تشیع و قرآن هستیم و این از نعمات خداوندی است برای ما؛ چرا که ما را از ظلمات حیوانی دور کرده و به سوی انسانیت رهنمون می‌شود و در واقع قرارگیری در زمان و مکان مقدس فرصتی به دست می‌دهد تا در درون خود به پالایش و تذهیب نفس دست زده و در رسیدن به کمال یک انسان کمک حالمان باشد، سخنان خویش را ادامه دادند. بر این اساس و با توجه به آنکه فیوضات این ماه زیاد است و با تغل به مبارکی این ماه امید است تا مجموعه ایران‌شناسی وظیفه خود را به نحو مطلوبی به ثمر رساند؛ چرا که پرداختن درست و اصولی به مقوله ایران‌شناسی کاری بس مهم است.

ایشان با بیان اینکه به مسائل ایران‌شناسی از جمله تاریخ تمدن ایران، فرهنگ ایران، اندیشه ایرانی و... آشنایی دارند و باید پرده از ابهامات و ظلمات وجوه مختلف ایران‌شناسی برداشت و نباید ملت و هویتی دیگر با منافع دیگر به تاریخ، سابقه و افتخارات ما بپردازند، چرا که ما وارث این همه هستیم و باید خود به دنبال کشف مجهولات ایران‌شناسی و معرفی هرچه غنی‌تر آن باشیم، سخنان خویش را ادامه دادند.

آیت‌الله سیدمحمد خامنه‌ای، در ادامه، با طرح این سؤال که «حال در ایران‌شناسی چه باید کرد؟»، چنین بیان داشتند که بخش‌های مرتبط با امور علمی باید بدانند که کار مهمی را از پیش می‌برند و در این مقطع از زمان و در دوره سازندگی و عزت واقعی ایران و متناسب با این نظام و دوره، هر کسی باید بداند چه باید انجام دهد؟

به همت مرکز اسناد انقلاب اسلامی منتشر شد

ناگفته‌های وزیر ارشاد از تبعید امام تا حسینیه ارشاد در «خاطرات علی جنتی»

وی دی ماه همان سال پس از تصویب قانون اداره صدا و سیما، از سوی شهید آیت‌الله دکتر بهشتی به عنوان نماینده قوه قضاییه در شورای سرپرستی صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران معرفی شد و تا سال ۱۳۶۲ به عنوان عضو شورا و در مقطعی به عنوان مدیر شبکه اول سیما خدمت کرد. جنتی در سال ۶۳ استانداری همان استان را بر عهده گرفت و پس از آن مدتی استانداری خراسان و ریاست دفتر آقای هاشمی رفسنجانی را تجربه کرد.

در سال ۷۱ با حکم علی لاریجانی وزیر وقت ارشاد به عنوان معاون امور بین‌الملل این وزارتخانه منصوب شد که این فعالیت تا سال ۷۷ ادامه یافت و طی این مدت، دوران دو وزیر ارشاد دیگر (مصطفی میرسلیم و عطاءالله مهاجرانی) را تجربه کرد. همکاری علی جنتی با مهاجرانی یک سال بیشتر دوام نیاورد و از سال ۷۷ تا پایان دوره ریاست جمهوری خاتمی، به عنوان سفیر ایران در کویت مشغول فعالیت بود.

چندی بعد به ریاست کمیته فرهنگی - اجتماعی شورای عالی امنیت ملی انتخاب شد. آن روزها حسن روحانی دبیر این شورا بود. با انتخاب محمود احمدی‌نژاد به ریاست جمهوری در سال ۱۳۸۴ مصطفی پورمحمدی وزیر کشور وقت، جنتی را به سمت معاون سیاسی وزارت کشور انتخاب کرد، اما در سال ۸۵ بار دیگر به عنوان سفیر ایران در کویت منصوب شد که این دوره هم تا سال ۸۹ ادامه یافت.

در همین سال به درخواست حسن روحانی رئیس مرکز تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام، به عنوان پژوهشگر سیاست خارجی در این مرکز مشغول به کار شد.

از آنجا که راوی در بسیاری از رویدادهای فوق حضور مستقیم داشته، خاطرات بسیار ارزشمندی را بیان نموده که در آثار دیگر نمی‌توان به چنین اطلاعاتی دست یافت. آقای علی جنتی فرزند آیت‌الله احمد جنتی دبیر شورای نگهبان در سال ۱۳۲۸ متولد شد که در مرداد سال ۱۳۹۲ به عنوان گزینه دولت یازدهم برای تصدی وزارتخانه فرهنگ و ارشاد اسلامی به مجلس شورای اسلامی معرفی شد و با کسب اکثریت آرا از مجلس رای اعتماد گرفت و به عنوان وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی مشغول به فعالیت شد.

همچنین وی پس از گذراندن دوران متوسطه و دبیرستان با آغاز به کار مدرسه علمیه منتظریه (حقانی) که بنیانگذاران آن شهید آیت‌الله دکتر بهشتی، شهید قدوسی و جمعی از استادان حوزه علمیه قم بودند، تحصیلات حوزوی خود را آغاز کرد و به مدت ۱۰ سال از محضر استادان بزرگ حوزه در زمینه ادبیات عرب، منطق، فلسفه، اقتصاد اسلامی و فقه و اصول بهره گرفت و پس از پایان سطح، دروس خارج فقه و اصول را نزد حضرات آیات شبیری زنجانی، یوسف صانعی و آذری قمی گذراند.

آقای جنتی در سال ۱۳۵۴ پس از یک دوره دشوار جنگ و گریز با ساواک با مشورت شهید بهشتی و آیت‌الله هاشمی رفسنجانی به خارج از کشور عزیمت و در کشورهای سوریه و لبنان مقیم شد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در آغاز سال ۱۳۵۹ به عنوان مدیر صدا و سیما جمهوری اسلامی مرکز اهواز منصوب شد که همزمان بود با آغاز جنگ تحمیلی.

مراسم معارفه ریاست جدید بنیاد ایران‌شناسی، آیت‌الله سیدمحمد خامنه‌ای، مردادماه سال جاری در محل تالار محتشم و در جمع مدیران و کارکنان بنیاد ایران‌شناسی برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی بنیاد ایران‌شناسی، در ابتدای این مراسم پس از پخش سرود ملی جمهوری اسلامی ایران و تلاوت آیاتی چند از قرآن مجید، آقای احمد دانیالی، معاون اداری و مالی بنیاد ایران‌شناسی، ضمن خیرمقدم به ریاست جدید، در سخنانی به معرفی بنیاد ایران‌شناسی و کارکنان این مجموعه پرداختند.

وی ضمن ابراز خرسندی همکاران بنیاد از انتصاب آیت‌الله سیدمحمد خامنه‌ای به سمت ریاست بنیاد ایران‌شناسی، به عنوان فردی فرهیخته و آشنا به مسائل علمی و پژوهشی و نیز آشنا با اهل علم و دانش، مجموعه بنیاد را در دو بخش عمده پژوهشی و اداری معرفی کردند که با رشد بنیاد ایران‌شناسی، این مجموعه نیز رشد کرده است.

بنابر گفته ایشان پژوهشگران مجموعه یا از دانش‌آموختگان رشته ایران‌شناسی و فارغ‌التحصیل بنیاد ایران‌شناسی هستند و یا دانش‌آموخته رشته‌های مرتبط با کار ایران‌شناسی و فارغ‌التحصیل از سایر دانشگاه‌ها. بر این اساس، آموشگی خوبی در زمینه انجام پژوهش‌های علمی در زمینه ایران‌شناسی در این مجموعه فراهم است. آقای دانیالی با بیان اینکه همکاران بنیاد ایران‌شناسی تمامی سعی خویش را خواهند داشت تا در راستای اهداف و سیاست‌های علمی ریاست بنیاد قدم بردارند، سخنان خویش را پایان دادند.

در ادامه این مراسم آیت‌الله سیدمحمد خامنه‌ای، به ایراد مطلب پیرامون اهداف مدّ نظر برای همکاران بنیاد ایران‌شناسی پرداختند.

آیت‌الله سیدمحمد خامنه‌ای در ابتدای بیانات خویش با بیان اینکه در ماه مبارک و ویژه رمضان هستیم و امیدواریم تمام برکات موجود در این ماه را دریافت کرده و از برکات آن در سایر ماه‌ها استفاده کنیم، سخنان خود را آغاز کردند.

یکی از دلایل گستردگی مطالعه و بررسی درباره علل و عوامل پیروزی، وسعت اطلاعات و منابع در این زمینه است که عمده این منابع در خاطرات شخصیت‌ها و گروه‌هایی یافت می‌شود که در دوره پهلوی دوم از نزدیک شاهد جریان‌های سیاسی بوده، یا خود در کانون آن قرار داشته‌اند. خاطرات و اسناد، دو پایه اساسی برای بررسی دقیق و همه‌جانبه علل پیروزی انقلاب اسلامی ایران به حساب می‌آید.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی با وقوف به اهمیت خاطرات، در تدوین تاریخ مبارزات ملت مسلمان ایران، با دعوت از مبارزان، زندانیان و کلیه کسانی که یا با رژیم پهلوی اصطکاک داشته، یا اخبار و اطلاعات مستند و موثقی از ساختار سیاسی و نظامی آن دارند، می‌کوشد تا همه منابع و مراجع تاریخ انقلاب اسلامی را در اختیار علاقه‌مندان این موضوع قرار دهد. خاطرات شخصیت‌ها یکی از منابع عمده بررسی تاریخ انقلاب است و اهمیت کتاب خاطرات علی جنتی که تألیف حجت‌الاسلام و المسلمین سعید فخر زاده است، قبلاً توسط این مرکز چاپ شده چنین می‌توان خلاصه کرد:

فصل اول توصیف رویدادهای قیام پانزده خرداد و دستگیری و آزادی و سپس تبعید امام خمینی(ره)، فعالیت‌های سازمان مجاهدین خلق، حسینیه ارشاد و سخنرانی‌های دکتر شریعتی و نیز مبارزات روحانیون علیه رژیم پهلوی است. در فصل دوم خاطرات راوی در فلسطین و لبنان و مبارزان ایرانی در این دو کشور بیان شده است. فصل سوم به رویدادهای پس از انقلاب، به خصوص تأسیس حزب جمهوری مربوط می‌شود.